

המחלקה להיסטוריה ותיאוריה

ראש המחלקה: ד"ר אורי ברטל
יועצים לסטודנטים: ד"ר ברוך בליך, ד"ר דרור פימנטל

רכזות מנהליות: אירית בכר
מירב צבי

טלפון: 02-5893315/6

ht2@bezalel.ac.il

iritb@bezalel.ac.il

סגל המרצים:

lioralperovich@post.bezalel.ac.il ליאור אלפרוביץ'
aigoraro@post.bezalel.ac.il ד"ר איגור ארונוב
eyalsb@post.bezalel.ac.il איל שגיא ביזאוי
michal.bitterman@post.bezalel.ac.il עו"ד מיכל ביטרמן
brokblik@post.bezalel.ac.il ד"ר בן ברוך בליך
banzaken@post.bezalel.ac.il ד"ר אבנר בן זקן
izckbnim@post.bezalel.ac.il ד"ר יצחק בנימיני
tmrbrgr@post.bezalel.ac.il ד"ר תמר ברגר
siglbrn@post.bezalel.ac.il סיגל בר-ניר
brtlaori@post.bezalel.ac.il ד"ר אורי ברטל
Eliya.bartal@post.bezalel.ac.il ד"ר אליה ברטל
dorgz@post.bezalel.ac.il דור גז
ruthiginsburg@post.bezalel.ac.il ד"ר רותי גינזבורג
iddo@post.bezalel.ac.il אד' עידו גינת
orna_granot@post.bezalel.ac.il אורנה גרנות
danhandel@post.bezalel.ac.il אד' דן הנדל
slihrsko@post.bezalel.ac.il שלי הרסקו-שר
ionhoiz@post.bezalel.ac.il ד"ר יונה וייץ
jonven@post.bezalel.ac.il ד"ר יונתן ונטורה
vexler@post.bezalel.ac.il מיכל וקסלר
raobnzhb@post.bezalel.ac.il ד"ר ראובן זהבי
ohadzehavi@post.bezalel.ac.il ד"ר אהד זהבי
ayelet.zohar@post.bezalel.ac.il ד"ר אילת זהר
guy1tal1@post.bezalel.ac.il ד"ר גיא טל
noamyuran@post.bezalel.ac.il ד"ר נועם יורן
Yael.taragan@post.bezalel.ac.il יעל טרגן
ialkdori@post.bezalel.ac.il ד"ר יעל כדורי
abiblbnt@post.bezalel.ac.il ד"ר אביב לבנת
ciimdaoa@post.bezalel.ac.il ד"ר חיים דעואל לוסקי
ilronnliib@post.bezalel.ac.il רונן לייבמן
landesman@post.bezalel.ac.il ד"ר אוהד לנדסמן
namimair@post.bezalel.ac.il ד"ר נעמי מאיר-דן
smoalmai@post.bezalel.ac.il ד"ר שמוליק מאירי
izimikl@post.bezalel.ac.il יז'י מיכלוביץ'
rominska@post.bezalel.ac.il ד"ר רומי מיקולינסקי
LalivMelamed@post.bezalel.ac.il לליב מלמד
aoddmndh@post.bezalel.ac.il ד"ר עודד מנדה לוי
MayyanSagy@post.bezalel.ac.il שגיא מעיין
sosnhmrz@post.bezalel.ac.il ד"ר שושנה רוז מרזל
dalyama@post.bezalel.ac.il ד"ר דליה מרקוביץ'
michalbb1@post.bezalel.ac.il מיכל נחמני ברושי
niritnls1@post.bezalel.ac.il נירית גלסון
liatsavin@post.bezalel.ac.il אד' ליאת סאבין בן שושן

asrslh@post.bezalel.ac.il ד"ר אשר סלה
shaulse@post.bezalel.ac.il ד"ר שאול סתר
amiron@post.bezalel.ac.il ד"ר רוני עמיר
drorpimn@post.bezalel.ac.il ד"ר דרור פימנטל
zciprbr@post.bezalel.ac.il צחי פרבר
aiilprij@post.bezalel.ac.il עו"ד אייל פרייס
tlprnkl@post.bezalel.ac.il ד"ר טל פרנקל אלרואי
igalzimo@post.bezalel.ac.il יגאל צלמונה
adinaka@post.bezalel.ac.il ד"ר עדינה קמייאן-קשדן
MichalKr@post.bezalel.ac.il מיכל קרייזברג
rnrbn@post.bezalel.ac.il רן רבן
RONELYOAV@post.bezalel.ac.il יואב רונאל
rclrppor@post.bezalel.ac.il ד"ר רחל רפפורט
oshevi@post.bezalel.ac.il ד"ר אורלי שבי
sronit@post.bezalel.ac.il ד"ר רונית שטיינברג
namsktr1@post.bezalel.ac.il נעם שכטר
baztmir@post.bezalel.ac.il ד"ר בעז תמיר

סגל הוראת קורסי אנגלית:

godiaor@post.bezalel.ac.il ג'ודי אור-סתיו, רכזת לימודי האנגלית
JoannaDershowitz@post.bezalel.ac.il ג'ואנה דרשוביץ
godikspi@post.bezalel.ac.il ג'ודי כספי
helenlevy@post.bezalel.ac.il הלן לוי
andriling1@post.bezalel.ac.il אנדרו לנג
Ngilat@post.bezalel.ac.il גילת נחום
Ibnhsnh1@post.bezalel.ac.il לבנה סנה

המחלקה להיסטוריה ותיאוריה שואפת ללוות את הסטודנטים בבצלאל בשלבי הלימוד השונים בהם מתגבשת השקפת עולמם כיוצרים. תכנית הלימודים של המחלקה חותרת לחשוף את הסטודנטים להיסטוריה ולתיאוריה של האמנות, לעיצוב ולאדריכלות תוך התבוננות בתהליכי יצירה.

תכנית הלימודים נבנתה מתוך גישה הדוגלת בפלורליזם רעיוני ותוכני ומתוך שאיפה לספק לסטודנטים השראה והעשרה. הגישה הבינתחומית באה לידי ביטוי בקורסים רבים בתחומי התרבות החזותית והחומרית, וחותרת לקשור בין הפרקטיקה של תהליכי היצירה אליה נחשף כל אחד מן הסטודנטים, לבין ההיבטים התיאורטיים המניעים אותה.

במחלקה חברו יחד מרצים המציעים מגוון עצום של תחומי ידע, והמתמחים, בין השאר, בהיסטוריה של האמנות, תרבות חזותית, עיצוב, ארכיטקטורה ותרבות חומרית מהעת העתיקה ועד ימינו.

סגל ההוראה של המחלקה כולל חוקרים המוצאים עניין בעולמות התוכן המשלבים בין רוח לפרקטיקה והמתמחים בפילוסופיה, בתרבות חזותית, בספרות, במוסיקה, בקולנוע, בארכיאולוגיה, בסוציולוגיה, במדע המדינה, במנהל עסקים, במדעי הטבע ועוד.

המחלקה שואפת להעמיק את היכרותם של הסטודנטים עם התרבות והחברה בה הם יוצרים. לצד קורסים המתמקדים במקום הישראלי מקיימת המחלקה באופן רצוף כנסים וימי עיון ומפרסמת פעמיים בשנה את כתב העת 'בצלאל': כתב עת לתרבות חזותית וחומרית'.

תכנית הלימודים

תכנית הלימודים במחלקה להיסטוריה ותיאוריה מורכבת מקורסי חובה לכל המחלקות, מקורסי חובה המותאמים לכל מחלקה ומקורסי בחירה. הסטודנטים לומדים: 24 נ"ז בכל המחלקות על פני ארבע שנים, 30 נ"ז במחלקה לארכיטקטורה על פני חמש שנים.

המחלקה לאמנות

שנה א'

קורסי חובה כלל בצלאליים:

אמנות מודרנית, שנתי, 2 נ"ז

מושגי יסוד בתרבות, סמסטר א', 1 נ"ז

מבוא לתרבות חזותית, סמסטר ב', 1 נ"ז

קורסי חובה מותאמים למחלקה:

אמנות ישראלית, סמסטר א', 1 נ"ז

לחשוב אמנות, סמסטר ב', 1 נ"ז

סה"כ: 6 נ"ז

שנה ב'

קורסי חובה כלל בצלאלי:

תולדות האמנות, שנתי, 2 נ"ז

פרוסמינר:

4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

קורסי חובה מותאמים למחלקה:

אמנות ישראלית, סמסטר א', 1 נ"ז

שיטות מחקר בתרבות חזותית וחומרית, סמסטר ב', 2 נ"ז

סה"כ: 9 נ"ז

שנה ג'

סמינר:

4 נ"ז, מתוך קורסים מוצים על פי נושאים

קורסי בחירה:

3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

סה"כ: 7 נ"ז

שנה ד'

קורסי בחירה:

3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

סה"כ: 3 נ"ז

המחלקה לעיצוב קרמי וזכוכית

שנה א'

קורסי חובה כלל בצלאליים:

אמנות מודרנית, שנתי, 2 נ"ז

מושגי יסוד בתרבות, סמסטר א', 1 נ"ז

מבוא לתרבות חזותית, סמסטר ב', 1 נ"ז

קורסי חובה מותאמים למחלקה:

תולדות הקרמיקה, סמסטר א' 1 נ"ז
עיצוב ותרבות חומרית, סמסטר ב', 1 נ"ז
סה"כ: 6 נ"ז

שנה ב'

קורס חובה כלל בצלאלי:

תולדות האמנות, שנת, 2 נ"ז

פרוסמינר:

4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

קורסי חובה מותאמים למחלקה:

עיצוב במאה ה-21, סמסטר א', 1 נ"ז

שיטות מחקר בתרבות חזותית וחומרית, סמסטר ב', 2 נ"ז

סה"כ: 9 נ"ז

שנה ג'

סמינר:

4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

קורסי בחירה:

3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

סה"כ: 7 נ"ז

שנה ד'

קורסי בחירה:

3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

סה"כ: 3 נ"ז

המחלקה לעיצוב תעשייתי

שנה א'

קורסי חובה כלל בצלאליים:

אמנות מודרנית, שנת, 2 נ"ז

מושגי יסוד בתרבות, סמסטר א', 1 נ"ז

מבוא לתרבות חזותית, סמסטר ב', 1 נ"ז

קורסי חובה מותאמים למחלקה:

אנתרופולוגיה ועיצוב תעשייתי, סמסטר א', 1 נ"ז

עיצוב ותרבות חומרית, סמסטר ב', 1 נ"ז

סה"כ: 6 נ"ז

שנה ב'

קורס חובה כלל בצלאלי:

תולדות האמנות, שנת, 2 נ"ז

פרוסמינר:

4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

קורסי חובה מותאמים למחלקה:

עיצוב במאה ה-21, סמסטר א', 1 נ"ז

שיטות מחקר בתרבות חזותית וחומרית, סמסטר ב', 2 נ"ז

סה"כ: 9 נ"ז

שנה ג'

סמינר:

4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

קורסי בחירה:

3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 7 נ"ז

שנה ד'

קורסי בחירה:

3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 3 נ"ז

המחלקה לצורפות ואופנה

שנה א'

קורסי חובה כלל בצלאיים:

אמנות מודרנית, שנת, 2 נ"ז
מושגי יסוד בתרבות, סמסטר א', 1 נ"ז
מבוא לתרבות חזותית, סמסטר ב', 1 נ"ז

קורסי חובה מותאמים למחלקה:

תולדות הלבוש א', סמסטר א', 1 נ"ז
תולדות הלבוש ב', סמסטר ב', 1 נ"ז
סה"כ: 6 נ"ז

שנה ב'

קורס חובה כלל בצלאי:

תולדות האמנות, שנת, 2 נ"ז

פרוסמינר:

4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

קורסי חובה מותאמים למחלקה:

עיצוב במאה ה-21, למסלול צורפות, סמסטר א', 1 נ"ז
תיאוריות של לבוש, למסלול אופנה, סמסטר א', 1 נ"ז
שיטות מחקר בתרבות חזותית וחומרית, סמסטר ב', 2 נ"ז
סה"כ: 9 נ"ז

שנה ג'

סמינר:

4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

קורסי בחירה:

3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 7 נ"ז

שנה ד'

קורסי בחירה:

3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 3 נ"ז

המחלקה לצילום

שנה א'

קורסי חובה כלל בצלאיים:

אמנות מודרנית, שנת, 2 נ"ז
מושגי יסוד בתרבות, סמסטר א', 1 נ"ז
מבוא לתרבות חזותית, סמסטר ב', 1 נ"ז

קורסי חובה מותאמים למחלקה:

צילום מקומי א', סמסטר א', 1 נ"ז
סוגיות נבחרות בצילום עכשווי, סמסטר ב', 1 נ"ז
סה"כ: 6 נ"ז

שנה ב'

קורס חובה כלל בצלאלי:

תולדות האמנות, שנת, 2 נ"ז

פרוסמינר:

4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

קורסי חובה מותאמים למחלקה:

אמנות ישראלית, סמסטר א', 1 נ"ז

שיטות מחקר בתרבות חזותית וחומרית, סמסטר ב', 2 נ"ז

סה"כ: 9 נ"ז

שנה ג'

סמינר:

4 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

קורסי בחירה:

3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

סה"כ: 7 נ"ז

שנה ד'

קורסי בחירה:

3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

סה"כ: 3 נ"ז

המחלקה לתקשורת חזותית

שנה א'

קורסי חובה כלל בצלאליים:

אמנות מודרנית, שנת, 2 נ"ז

מושגי יסוד בתרבות, סמסטר א', 1 נ"ז

מבוא לתרבות חזותית, סמסטר ב', 1 נ"ז

קורסי חובה מותאמים למחלקה:

מעיצוב גרפי לתקשורת חזותית, סמסטר א', 1 נ"ז

תיאוריות של עיצוב גרפי, סמסטר ב', 1 נ"ז

סה"כ: 6 נ"ז

שנה ב'

קורס חובה כלל בצלאלי:

תולדות האמנות, שנת, 2 נ"ז

פרוסמינר:

4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

קורסי חובה מותאמים למחלקה:

תולדות הכתב, סמסטר א', 1 נ"ז

שיטות מחקר בתרבות חזותית וחומרית, סמסטר ב', 2 נ"ז

סה"כ: 9 נ"ז

שנה ג'

סמינר:

4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

קורסי בחירה:

3 נ"ז מתוך 47 קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 7 נ"ז

שנה ד'

קורסי בחירה:

3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 3 נ"ז

המחלקה לאמנויות המסך

שנה א'

קורסי חובה כלל בצלאיים:

אמנות מודרנית, שנת, 2 נ"ז

מושגי יסוד בתרבות, סמסטר א', 1 נ"ז

מבוא לתרבות חזותית, סמסטר ב', 1 נ"ז

קורסי חובה מותאמים למחלקה:

היסטוריה של הקולנוע א', סמסטר א', 1 נ"ז

היסטוריה של קולנוע ב', סמסטר ב', 1 נ"ז

סה"כ: 6 נ"ז

שנה ב'

קורס חובה כלל בצלאי:

תולדות האמנות, שנת, 2 נ"ז

פרוסמינר:

4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

קורסי חובה מותאמים למחלקה:

להבין אנימציה, למסלול אנימציה, סמסטר א', 1 נ"ז

קולנוע וידאו ומדיה חדשה, למסלול וידאו, סמסטר א', 1 נ"ז

שיטות מחקר בתרבות חזותית וחומרית, סמסטר ב', 2 נ"ז

סה"כ: 9 נ"ז

שנה ג'

סמינר:

4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

קורסי בחירה:

3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

סה"כ: 7 נ"ז

שנה ד'

קורסי בחירה:

3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

סה"כ: 3 נ"ז

המחלקה לארכיטקטורה

שנה א'

קורסי חובה כלל בצלאיים:

אמנות מודרנית, שנת, 2 נ"ז

מושגי יסוד בתרבות, סמסטר א', 1 נ"ז

מבוא לתרבות חזותית, סמסטר ב', 1 נ"ז

קורסי חובה מותאמים למחלקה:

תולדות הארכיטקטורה א', סמסטר א', 1 נ"ז
תולדות הארכיטקטורה ב', סמסטר ב', 1 נ"ז
סה"כ: 6 נ"ז

שנה ב'

קורס חובה כלל בצלאלי:

תולדות האמנות, שנתי, 2 נ"ז

פרוסמינר:

4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

קורסי חובה מותאמים למחלקה:

אדריכלות העידן החדש, שנתי, 2 נ"ז

תרגיל אדריכלות העידן החדש, שנתי, 2 נ"ז

שיטות מחקר בתרבות חזותית וחומרית, סמסטר ב', 2 נ"ז

סה"כ: 12 נ"ז

שנה ג'

סמינר:

4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

קורס חובה:

אדריכלות עכשווית, סמסטר א', 1 נ"ז

קורסי בחירה:

2 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

סה"כ: 7 נ"ז

שנים ד' וה'

קורסי בחירה:

6 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

או לחלופין: 4 נ"ז, סמינר נוסף בארכיטקטורה בשנה ד' שנקודותיו נספרות במחלקה

להיסטוריה ותיאוריה

2 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים

סה"כ: 6 נ"ז

חילופי סטודנטים

סטודנטים היוצאים לחילופין לא יוכלו להשתתף בסמינר שנתי בשנת לימודיהם השלישית.
ברישום הממוחשב, יבחרו סטודנטים אלה 4 קורסי בחירה מתקדמים (במקום 3 כמקובל
בשנה ג'), על מנת להקל על העומס בשנה ד', זאת בתנאי שיעמדו במטלות הקורסים. את
הסמינר ילמדו הסטודנטים בשנה ד'.

מידע כללי

שעות הקבלה של המחלקה

ימים א'-ג' בין השעות 10:00 ל-13:00

יום ד' בין השעות 10:00 ל-12:00

לתשומת לבכם: הנכם מתבקשים להקפיד על שעות הקבלה של מזכירות המחלקה.

ביום ה' לא תתקיים שעת קבלה.

הרשמה לקורסים

ההרשמה לקורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה נעשית באמצעות מחשב בתכנת תעדוף,
המאפשרת לסטודנטים לקבוע את קורסי הבחירה לפי סדר העדיפויות שלהם ולדרג את
הקורסים על-פי העניין. הרישום הממוחשב מפשט את תהליך ההרשמה, אינו מאפשר
הרשמה לקורסים שאין לסטודנט אפשרות להתקבל אליהם, ומונע הרשמה לקורסים
שהמכסה שלהם מוצתה.

הרישום הממוחשב מבטיח כי כל אחד מן הסטודנטים יקבל קורס על-פי העדפותיו. עם זאת, קורסים ייסגרו כאשר מכסת הסטודנטים שהוקצתה להם התמלאה. לאחר סגירתו של קורס לא ניתן יהיה להירשם אליו.

שיבוץ הסטודנטים לקורסים ייעשה בתום תקופת הרישום. סטודנטים חסומים (גרירת חוב שכר לימוד משנים קודמות, חסימת מחסן, חסימת ספרייה וכו'), יורשו להגיש בקשותיהם לרישום רק לאחר הסדרת חובותיהם, ובכל מקרה לא לאחר תום תקופת ההרשמה.

שינויים בהרשמה לקורסים

שינויים בהרשמה ייערכו במשך השבועיים הראשונים בכל סמסטר לכל המאוחר. מידע מפורט באשר לתקופת השינויים, יימסר לסטודנטים באמצעות המזכירות האקדמית עם פתיחת שנת הלימודים. אנא עקבו אחר המועדים על מנת להימנע מאי נעימויות. הנחיות לביצוע שינויים בתכנית הלימודים יופיעו על גבי לוח המודעות של המחלקה. לתשומת לבכם: לא ניתן יהיה לבטל או להוסיף קורסים לתכנית הלימודים לאחר המועד הנ"ל.

ביטול פטור מנוכחות

החל משנת הלימודים תש"ע, לא יתאפשר עוד נוהל פטור מנוכחות כפי שהיה נהוג בשנים קודמות. על סטודנט שנכח בקורס (מכל סוג שהוא), אך לא ניגש למבחן או לא הגיש את העבודה במועד, מוטלת החובה להירשם לקורס חדש ולעמוד בכל מטלותיו.

לימודים לקראת רמת "פטור" באנגלית

במסגרת הלימודים באקדמיה נדרש כל סטודנט להגיע לרמת "פטור" ולהיבחן במבחן "פטור" באנגלית וזאת כתנאי לזכאותו לתואר הראשון. רמת פטור באנגלית מהווה תנאי מעבר לשנה ג' על-פי החלטת סנאט בצלאל. סטודנטים אשר התקבלו ללימודים החל משנת הלימודים תשע"ב, נדרשים לרמה "בסיסי" לפחות בלימודי האנגלית, כתנאי להתחלת לימודיהם.

קורסי אנגלית בבצלאל מתחלקים למספר רמות וכרוכים בתשלום נוסף לשכר הלימוד כמפורט בפרק שכר הלימוד בשנתון ובאתר בצלאל. הנוכחות בקורסי אנגלית היא חובה.

לתשומת לבכם, החל משנת הלימודים תשע"ב, שונתה טבלת הרמות באנגלית והותאמה לזו המקובלת במוסדות להשכלה גבוהה בארץ. סטודנטים ממשיכים יידרשו להשלמת קורסי האנגלית בהתאם לשנתון בו החלו את לימודיהם בבצלאל וזאת ללא תשלום נוסף.

כל סטודנט אשר הגיע לרמת פטור במבחן פסיכומטרי, או קיבל ציון במבחן פסיכומטרי באנגלית, מוזמן להגיע עם עותק מקורי של תוצאת המבחן למזכירות המחלקה על מנת לקבוע את רמתו באנגלית. את רמת ה"פטור" באנגלית ניתן להשיג באחת מן הדרכים הבאות:

- א. עמידה במבחן האנגלית הכלול בבחינה הפסיכומטרית הכלל ארצית.
- ב. עמידה במבחן הפטור של המרכז הארצי לבחינות והערכה (מבחן אמ"ר או אמיר"ם).
- ג. לימודים במסגרת קורסי האנגלית בבצלאל, עמידה בדרישותיהם השוטפות, ובמבחן פטור פנימי בסוף הקורס בציון 70 לפחות.

רכזת לימודי האנגלית, הגב' ג'ודי אור-סתי, תשמח לעזור ולייעץ בכל הקשור ללימודי האנגלית.

הלימודים לקראת רמת פטור באנגלית אינם חלים על סטודנטים:

- א. בעלי תואר אקדמי ממוסד להשכלה גבוהה בארץ או בחו"ל, שלמדו אנגלית כשפה זרה.
  - ב. סטודנטים אשר השלימו בגרות בבית ספר תיכון ששפת ההוראה בו אנגלית.
- יש להגיש למזכירות המחלקה להיסטוריה ותיאוריה אישורים מקוריים על-מנת לקבל את הפטור.

הכרה בקורסים ממוסדות להשכלה גבוהה

לימודים קודמים במוסד המעניק תואר אקדמי מוכר עשויים לזכות את הסטודנט בפטור מנ"ז במחלקה להיסטוריה ותיאוריה ובלבד שקיים קשר ישיר בין הסוגיות שנלמדו לבין תכנית הלימודים של המחלקה.

על-מנת שהמחלקה להיסטוריה ותיאוריה תוכל לשקול הענקת פטור בגין לימודים קודמים, נדרשים הסטודנטים, לקראת פתיחת שנת הלימודים הראשונה באקדמיה, להגיש גיליון ציונים מקורי (או צילום זהה למקור) למזכירות המחלקה. אל גיליון הציונים יש לצרף פנייה לד"ר דרור פימנטל, יועץ הב.א. של המחלקה ובה פירוט של הבקשה.

היקף הזיכוי יקבע על-ידי היועץ ויימסר לסטודנט. רק לאחר קבלת החלטתה של היועצת יוכל הסטודנט למחוק מתכנית לימודיו קורסים אליהם הוא רשום. המחיקה תתבצע במחלקה להיסטוריה ותיאוריה.

מילוי חובות הסטודנט במסגרת קורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה

חובות הקורס מובאות לידיעת הסטודנט באמצעות הסילבוס הנמסר לו בראשית הסמסטר ובאמצעות המרצה במהלך הקורס. הציון הסופי יורכב על-פי שיקול דעתו של המרצה. יחד עם זאת יש להדגיש כי:

1. הנוכחות בקורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה היא חובה. בדיקת נוכחות בקורסים תיעשה החל מן השבוע הראשון של הסמסטר על-פי שיקול דעתו של המרצה. ניתן להחסיר עד שלושה מפגשים בכל סמסטר. היעדרות מעבר להיקף זה, עלולה להוביל למחיקת הסטודנט מן הקורס. במזכירות המחלקה יוצגו אישורים רק במקרים של אשפוז ושרות במילואים.
2. למרצה ניתנת האפשרות להטיל על הסטודנטים עבודת ביניים, בחינת ביניים או תרגיל במהלך הקורס.
3. מטלת סיום הקורס תקבע על-ידי המרצה.
4. **חל איסור על הגשת עבודה בזוגות!**
5. במקרה של העתקה צפוי הסטודנט לעונש משמעותי.

בחינות בסוף הקורס

לוח בחינות מפורט על-פי קורסים ייקבע במהלך שנת הלימודים ויובא לידיעת הסטודנטים. הבחינות מרוכזות בתקופה קצרה ועל כן הסמיכות ביניהן רבה. על הסטודנט לתכנן את לימודיו בהתאם לכך ולהפעיל שיקול דעתו.

הסטודנטים זכאים לשני מועדי בחינה [מועד א' ומועד ב'], אולם הציון האחרון שהתקבל הוא הקובע. במקרים המפורטים להלן בלבד תינתן אפשרות למועד מיוחד (מועד ג')::

- א. במקרה של שירות מילואים ביום הבחינה (מועד א' או ב').
- ב. אשפוז בגין מחלה ביום הבחינה.

את האישורים יש להציג במזכירות המחלקה, לא יאוחר משבועיים לאחר שהתקיימה בחינה במועד ב' בקורס המבוקש, וזאת בצירוף מכתב הכולל את נימוקי הבקשה.

הגשת עבודות בקורסים תעשה במועד שנקבע על-ידי המרצה. ככלל, אין מועד נוסף במקרה של הגשת עבודות.

התאמות ללקויי למידה

התאמות בבחינות ניתנות בהסתמך על המלצות האבחון והדרישות הספציפיות ללימודים בבצלאל. סטודנט אשר יגיש את האבחון יקבל אוטומטית הארכת זמן במבחנים והתעלמות משגיאות כתיב בלימודי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה. **סטודנטים הזקוקים להתאמות שונות נוספות יגישו בקשתם לדקנאט הסטודנטים 30 ימים לפני מועדי הבחינות וההגשות.** הבקשות יועברו מדקנאט הסטודנטים אל ועדת ההוראה של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה שתדון בהן לגופו של עניין.

נוהל ערעור

סטודנט רשאי לערער על ציון שניתן לו בקורס בתוך שבועיים מיום פרסום הציון בפועל. עליו למלא טופס ערעור במזכירות המחלקה להיסטוריה ותיאוריה ולנמק בו את הנסיבות בעטיין הוא מגיש בקשה זו. תשובת המרצה תמסר לסטודנט באמצעות מזכירות המחלקה להיסטוריה ותיאוריה.

שפת הכתיבה של עבודות ומבחנים

בהיעדר הסכמה מפורשת של המרצה לבדוק את מטלות סיום הקורס בשפה אחרת, ייכתבו הללו בשפה העברית.

בצלאל, כתב עת לתרבות חזותית וחומרית

הוא כתב עת מקוון אקדמי שפיט הרואה אור בבצלאל, אקדמיה לאמנות ועיצוב. כתב העת מבקש להוות במה לדין ביקורתי בסוגיות הקשורות בחקר התרבות החזותית ולהציע גישות מחקריות חדשות, המטשטשות את גבולות הקאנון הדיסציפלינרי המוכר ומעודדות חשיבה בינתחומית על אודות תרבות חזותית וחומרית בתחומים: אמנות עכשווית, צילום, קולנוע ניסיוני, דימויים דיגיטליים, ממשקים אינטראקטיביים, אנימציה, ארכיטקטורה דיגיטלית, עיצוב מוצר, אופנה, אומנות (contemporary craft), קרמיקה וצורפות. כתב העת כפוף לשיפוט עמיתים קפדני ומלווה בוועדת היגוי מקצועית. בכל שנה יראו אור שני גיליונות.

כתובת האתר: <http://journal.bezalel.ac.il>

עלה לרשת: גליון מס' 1: מעבר לאובייקט

היסטוריה ותיאוריה: הפרוטוקולים

2013-2005:

את הגיליונות ניתן למצוא בתוך כתב העת החדש - בצלאל: כתב עת לתרבות חזותית וחומרית.

כתב העת המקוון, הדו-לשוני והשפיט **היסטוריה ותיאוריה: פרוטוקולים** עלה לרשת ארבע פעמים בשנה בחודשים אוקטובר, פברואר, אפריל ויולי בין השנים 2005-2013. כתב עת אקדמי זה, פירסם מאמרים תיאורטיים, רשימות ביקורת ותערוכות וירטואליות, ובתור שכזה הוא ייצג את קשת הדעות בבצלאל ומחוצה לה.

עד כה עלו לרשת 28 גיליונות: גיליון מס' 1: **קווים מקבילים**, נובמבר 2005//גיליון מס' 2: **היבטים באוצרות עכשווית**, אפריל 2006//גיליון מס' 3: **הלם היפה**, אוקטובר 2006//גיליון מס' 4: **רוחות אפריל**, מרץ 2007//גיליון מס' 5: **בציר 2007: סטודנטים כותבים**, יולי 2007//גיליון מס' 6: **המודל: בין מדע לאמנות**, נובמבר 2007//גיליון מס' 7: **רובדי הזמן: חיים, מוות וזיכרון**, ינואר 2008//גיליון מס' 8: **אנימציה כיום**, אפריל 2008//גיליון מס' 9: **בציר 2008: סטודנטים כותבים**, יולי 2008//גיליון מס' 10: **ימין שמאל ורוח הקודש**, אוקטובר 2008//גיליון מס' 11: **צילום והזירה הפוליטית**, ינואר 2009//גיליון מס' 12: **הזמן: בין מדע לאמנות**, אפריל 2009//גיליון מס' 13: **מחוץ לפרוטוקול: סטודנטים כותבים**, יולי 2009//גיליון מס' 14: **גר-מאניה**, אוקטובר 2009//גיליון מס' 15: **קומיקס וקריקטורה**, פברואר 2010//גיליון מס' 16: **מצבי יצירה: אופנה**

וצורפות, אפריל 2010 // גיליון מס' 17: הפרוטוקולים של צעירי בצלאל, יולי 2010 // גיליון מס' 18: סוף הדרך: על המוות ביצירה ובתרבות, אוקטובר 2010 // גיליון מס' 19: הפוטוריזם בן 100!, פברואר 2011 // גיליון מס' 20: קריאות, אפריל 2011 // גיליון מס' 21: הפרוטוקולים של צעירי בצלאל, יולי 2011 // גיליון מס' 22: על החושני באמנות, אוקטובר 2011 // גיליון מס' 23: אין, אינפורמציה ואי-וודאות, פברואר 2012 // גיליון מס' 24: זוג או פרד, אפריל 2012 // גיליון מס' 25: הפרוטוקולים של צעירי בצלאל, יולי 2012 // גיליון מס' 26: קונפליקט: אנטגוניזם ויצירה, אוקטובר 2013 // גיליון מס' 27: האלבית, מרץ 2013 // גיליון מס' 28: איור: דיאלוג בין טקסט לתמונה, יולי 2013.

פרוטוקולאז': אסופת מאמרים מתוך כתב העת המקוון, היסטוריה ותיאוריה: הפרוטוקולים. אחת לשנה הודפסה מהדורה מוגבלת הכוללת מאמרים המוזמנים במיוחד או כאלה שפורסמו בכתב העת.

החל משנת 2014 יוצא לאור אחת לשנה הספר השנתי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה בשיתוף עם מחלקה מקצועית בבצלאל.
יצא לאור השנה: מחשבות על נעליים, בשיתוף המחלקה לצורפות ואופנה

כנסים 2004-2014

חולצות חומות: אמנות מטוהרת. 18 במאי 2005. בשיתוף עם מרכז ששון לחקר האנטישמיות, האוניברסיטה העברית // **בין תיאוריה להיסטוריה ותיאוריה: קווים מקבילים.** הכנס השנתי הראשון של היחידה להיסטוריה ותיאוריה. 25 במאי 2005 // **ארבעה בנובמבר 1995: רצח ברטרוספקטיבה.** 10 בנובמבר 2005 // **אוצרות עכשוויות: היבטים אפיסטמיים פוליטיים אסתטיים,** בשיתוף עם אוניברסיטת תל-אביב, 4-6 בדצמבר 2005 // **אודות סוביבור,** בשיתוף עם שגרירות צרפת, 7 בדצמבר 2005 // **מזרחה מכאן: יפן.** 22 במרץ 2006 // **האוטופיות בתרבות הישראלית,** בשיתוף עם מוזיאון ישראל, 17 בינואר 2006 // **הלם היפה: על תפיסות יופי באמנות ובעיצוב,** הכנס השנתי ה-2 של היחידה להיסטוריה ותיאוריה, 5 באפריל 2006 // **האות העברית: דו"ח מצב** [מס' 1 בסדרת ארץ קטנה עם שפה]. בשיתוף עם המחלקה לתקשורת חזותית. 6 בדצמבר 2006 // **מראות הרוח.** 17-19 בדצמבר 2006 // **אנימציה ישראלית היום** [מס' 2 בסדרת ארץ קטנה עם שפה]. בשיתוף עם היחידה לאנימציה. 10 בינואר 2007 // **החפץ הישראלי.** [מס' 3 בסדרת ארץ קטנה עם שפה] בשיתוף עם המחלקה לעיצוב קרמי. 14 במרץ 2007 // **המודל: בין מדע לאמנות.** 26 באפריל 2007 בשיתוף עם מוזיאון המדע // **ימין, שמאל ורוח הקודש: אמנות, דת ופוליטיקה.** הכנס השנתי ה-3 של היחידה להיסטוריה ותיאוריה. 20 במאי 2007 // **צילום והזירה הפוליטית** [מס' 4 בסדרת ארץ קטנה עם שפה], בשיתוף עם המחלקה לצילום, דצמבר 2007 // **סוף מעשה במחשבה תחילה** [מס' 5 בסדרת ארץ קטנה עם שפה] בשיתוף עם המחלקה לעיצוב תעשייתי, 12 במרץ 2008 // **גר-מאניה,** הכנס השנתי הרביעי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, 11 במאי 2008 // **הזמן: בין אמנות למדע,** 5 ביוני 2008, בשיתוף עם מוזיאון המדע // **בין האישי לפוליטי: קומיקס וקריקטורה מכאן.** 21 בדצמבר 2008, הכנס השנתי החמישי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה // **מרצים כותבים.** 22 בפברואר 2009 // **מצבי יצירה: אופנה וצורפות מכאן** [מס' 5 בסדרת ארץ קטנה עם שפה]. 25 במרץ 2009 // **אבולוציה במדע ובאמנות,** בשיתוף עם מוזיאון המדע. 14 במאי 2009 // **העתיד מאחורינו: הפוטוריזם בן 100.** 10 ביוני 2009 // **סוף הדרך: על המוות ביצירה ובתרבות,** הכנס השנתי הששי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה. 20 בדצמבר 2009 // **קריאה וכו'** [בתווך: עולמות יצירה נפגשים, מס' 1]. 24 במרץ 2010 // **צירי לי כבשה: על איור ספרי ילדים בישראל** [בתווך: עולמות יצירה נפגשים, מס' 2]. 5 במאי 2010 // **האין: בין אמנות ומדע,** בשיתוף עם מוזיאון המדע, ה-10 ביוני 2010. // **על החושני באמנות,** הכנס השנתי השביעי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, 28 בנובמבר 2010 // **זוג או פרד: יוצרים/חוקרים/משוחחים.** 4 בינואר 2011 // **נוסטלגיה: להחזיר עטרה ליושנה.** בשיתוף המחלקה לאמנות ותוכנית התואר השני באמנות. 6 באפריל 2011 // **אקראיות: בין מדע לאמנות.** בשיתוף מוזיאון המדע. 9 ביוני 2011. **קונפליקט.** הכנס השנתי השמיני של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, 18 בדצמבר 2011 // **מיכל הספר: בין צורה לתוכן.** המחלקה להיסטוריה ותיאוריה בשיתוף עם

המחלקה לתקשורת חזותית. 21 במרץ 2012 // **להחזיר את הדיוקן: דימוי, זיכרון, שואה.**
 בשיתוף אגף המוזיאונים יד ושם ומכון ון ליר, 6 במאי 2012 // **תרבות חזותית במאה ה-19.**
 בשיתוף המכון הצרפתי ת"א. 22 במאי 2012 בבצלאל, 23 במאי 2012 במכון הצרפתי // **אדם-מכונה.** המחלקה להיסטוריה ותיאוריה בשיתוף עם מוזיאון המדע ירושלים.
 יוני 2012 // **בין שקט להשתקה.** הכנס השנתי התשיעי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, 16 בדצמבר 2012 // **Just Kidding כנס אקדמי על עיצוב לילדים.** בשיתוף המחלקה לתקשורת חזותית. 6 במאי 2013 // **של נעליך מעל רגליך: נעליים בתרבות החזותית.**
 בשיתוף המחלקה לצורפות ואופנה. 23 במאי 2013 // **חי צומח סינתטי.** בשיתוף מוזיאון המדע בירושלים. 12 ביוני 2013 // **פרקטיקה ביקורתית: מחקר בסביבה חזותית וחומרית.**
 הכנס השנתי העשירי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, 29 בדצמבר 2013 // **קראפט בתרבות חומרית עכשווית, כנס לזכרו של פרופ' עמי דרך.** 21-22 במאי 2014.

פירוט מערכת הלימודים

שנה א'
קורסי חובה שנתיים לכלל הסטודנטים בבצלאל

110-3 אמנות מודרנית
שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז
יום א' 12:00-10:30
ד"ר איגור ארונוב

הקורס מציג את הציור, הפיסול, האדריכלות והעיצוב באמנות המודרנית מתקופת המהפכה הצרפתית בשלהי המאה ה-18 ועד ימינו. נעסוק בהתפתחות הזרמים האמנותיים העיקריים, מהניאו-קלאסיקה בסוף המאה ה-18 ועד לפוסט-מודרניזם בימינו. נשאף להדגים את השתקפותם של רעיונות חדשים דרך ניתוחן של יצירות האמנות. מטרתו של הקורס להעניק לסטודנטים את הכלים להבנתן של יצירות האמנות בקונטקסט התרבותי החברתי וההיסטורי.

110-2 אמנות מודרנית
שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז
יום א' 12:00-10:30
ד"ר רונית שטיינברג

הקורס יציג סקירה כרונולוגית של התפתחות האמנות המערבית מן המהפכה הצרפתית בשלהי המאה ה-18 ועד ימינו, תוך התייחסות להקשרים ההיסטוריים, החברתיים והתרבותיים שבתוכם היא נוצרה. במהלך השעורים נתמקד באמנים, ביצירות אמנות, בזרמים ובסגנונות אמנותיים מרכזיים, וכן בטקסטים חשובים שנכתבו על ידי אחדים מאמנים אלה. הקורס יפתח בדיון בעקרונות הניאו קלאסיקה כפי שהם באים לידי ביטוי באדריכלות, פיסול, ציור ורישום. לאורך סמסטר א' נדון בזרמים אמנותיים נוספים שהתפתחו במאה ה-19, כמו הרומנטיציזם, הנטורליזם, הריאליזם, האימפרסיוניזם, הפוסט אימפרסיוניזם ואמנות סוף המאה. סמסטר ב' יוקדש לאמנות המאה העשרים, ויעסוק באמנים ובזרמים מרכזיים, כמו הפוביזם, הקוביזם, האקספרסיוניזם הגרמני, הדאדא, הסוריאליזם, האקספרסיוניזם המופשט, אמנות הפופ, אמנות מינימליסטית, אמנות מושגית, ואמנות פוסט מודרנית. לצד דיון בזרמים אלה, נעסוק גם במגמות חוזרות באמנות המודרנית, כמו משיכה אל האחר; האדם והטבע; אמנות וטכנולוגיה ועוד.

110-7 אמנות מודרנית
שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז
יום א' 12:00-10:30
ד"ר עדינה קמיאן-קשדן

הקורס יעסוק בהתפתחות האמנות המערבית מאז המהפכה הצרפתית ב-1789 ועד ימינו, ישרטט את ציר תולדות האמנות ב-200 השנים האחרונות ויבחן את מטוטלת התנועות והזרמים שפעלו בתקופה זאת מנקודות מבט כרונולוגית ותמאטית. במהלכו, נדגים אופני ניתוח שונים של יצירת האמנות ונמקד את תשומת הלב באמצעיה הפורמליים ובהבנת משמעותה ההיסטורית, החברתית והתרבותית בעיני האמן ובעיני המתבונן. עוד יידונו אוצרות ועיצוב של תערוכות מרכזיות, כתבים, מנשרים למיניהם וראיונות עם אמנים. בסמסטר א' נעסוק בזרמי האמנות שהתפתחו במאה ה-19, כשאי-יציבות פוליטית, תיעוש, אימפריאליזם וצמיחת התרבות הפופולרית השפיעו עמוקות על החוויה המודרנית ועל דרכי הביטוי שלה. סמסטר ב' יוקדש לתנועות ומגמות עיקריות באמנות המאה ה-20, יערוך השוואות בין-תרבותיות וידגיש את ריבוי המדיות המאפיין את המודרניזם והפוסט-מודרניזם.

9900050-1 מושגי יסוד בתרבות, ד"ר דרור פימנטל

9900050-2 מושגי יסוד בתרבות, ד"ר אשר סלה

9900050-3 מושגי יסוד בתרבות, ד"ר חיים דעואל לוסקי

סמסטר א', 2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

קורס זה מציג מבוא היסטורי ביקורתי למושגי היסוד העיקריים שפותחו במסורת האינטלקטואלית המערבית. בקורס נבחן את חשיבותם של מושגים אלה בהקשרים תרבותיים שונים ומתוך אמונה שהללו ירכיבו עבור קהל הסטודנטים מעין ארגז כלים מחשבתי בסיסי אשר ילווה אותם בהמשך לימודיהם העיוניים והמעשיים באקדמיה. הקורס עוקב אחר שלוש תקופות עיקריות (אפיסטמות לפי פוקו) של המחשבה המערבית: הראשונה היא העת הקלאסית כלומר התרבות ההלניסטית והרומית, השנייה היא העת המודרנית בין הרנסאנס לבין הנאורות והאחרונה היא זו של ביקורת המודרנה כפי שהתפתחה בין המאה ה-19 למאה ה-20. לגבי כל אחת מהתקופות נבחן באופן סינכרוני את המשמעות של מושגי היסוד בהקשר ארבעה תחומי שיח: האונטולוגי - העוסק בשאלות אודות מהות והיש; האפיסטמולוגי - העוסק בתנאי האמת ובגבולות ההכרה האנושית; האסתטי - העוסק במחשבה אודות האמנות והגדרת היופי; האתי-פוליטי - העוסק בוויכוח הציבורי מסביב לצדק, חופש, אחריות ומשפט.

9900055-1 מבוא לתרבות חזותית, ד"ר אילת זהר

9900055-2 מבוא לתרבות חזותית, ד"ר אהד זהבי

9900055-3 מבוא לתרבות חזותית, ד"ר אורלי שבי

סמסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

המושג "תרבות חזותית" חדר לדיון האקדמי כשדה מחקר בסוף שנות השבעים, על רקע המשבר המחקרי וקריסת ערכי המדרג המודרניסטיים. משבר זה לווה בהבנה כי הדימויים על כל סוגיהם - מציורים, צילומים וסרטים ועד דימויים של מציאות וירטואלית - נהפכו למרכזיים ודומיננטיים בחיי היומיום. כמו כן, התפתחויות טכנולוגיות אפשרו את עיצובם של מכשירים המגבירים את יכולת הראייה הטבעית של האדם, כמו גם ייצור וצריכה של דימויים בקלות יתרה. הצורך להבין את משמעותם של דימויים ואת השפעתם על הסובייקט כיחיד ועל התרבות ככלל עומד במרכזו של תחום מחקר זה. בשיעור נסקור חיבורים של הוגים מרכזיים כגון מרקס, פרויד ופוקו, שעיצבו וניסחו שאלות מרכזיות בשדות מחקר שונים, אולם הללו נהפכו למשמעותיים גם בהבנת תהליכים בתרבות החזותית. באמצעותם נגבש ונעצב את הכלים האנליטיים ואת המושגים המאפשרים ניתוח ביקורתי ליצרני ולצרכני הדימויים בחברה ובתרבות העכשוויות. בין שאר הנושאים נעמוד על שאלות של יחסי כוח ומשטור, תרבות הצריכה והראווה, פסיכואנליזה ויחסי מגדר, פוסט-קולוניאליזם וגלובליזציה.

שנה א'

קורסי חובה עיוניים למחלקות

מסטר א'

ארכיטקטורה

1023771 תולדות הארכיטקטורה א': העת העתיקה וימי הביניים

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

ד"ר נעמי מאירי-דן

קורס זה יוקדש לעיון בתולדות האדריכלות המערבית מאז המאה החמישית לפנה"ס ועד למאה ה-14: האדריכלות היוונית, האדריכלות הרומית והאדריכלות של ימי הביניים (האדריכלות הנוצרית-מוקדמת, האדריכלות הביזנטית, האדריכלות הרומנסקית והאדריכלות הגותית). הדיון יהיה כרונולוגי במהותו, כאשר כל אחד מהפרקים יילמד תוך בחינת זיקתה של האדריכלות הן לאירועים, לנסיבות, למהלכים ולהלכי הרוח התקופתיים הן לאדריכלות העבר ולמבנים קיימים. לשון אחר, היצירה האדריכלית תנותח בהקשרים השונים (פיזיים, חברתיים וכלכליים, טכנולוגיים ומדעיים, מדיניים ודתיים, תרבותיים ואמנותיים) שבהם נעשתה ושאליהם נועדה, מזה, וכחוליה בשרשרת של תולדות האדריכלות, מזה. את הקורס כולו יפתח דיון כללי במהותם של לימודי תולדות הארכיטקטורה במסגרת של לימודי ארכיטקטורה (באקדמיה לאמנות ועיצוב). הדיון בכל אחד מהפרקים ייחתם בהפניית מבט ליצירות אדריכלות מן העת החדשה (ואף זו העכשווית) השואבות השראה מתת הפרק האמור. מטרתו של מהלך זה היא להציג את מעשה האדריכלות כמי שמושפע מהמורשת האדריכלית (של העבר) והשיח האדריכלי (של ההווה), מחד גיסא, ומשפיע על מהלכים אדריכליים ותרבותיים (של העתיד), מאידך גיסא. לצד העובדה שהקורס מחויב להיבט ההיסטורי-כרונולוגי, ינוצל כל אחד מהפרקים לדיון בסוגיה מהותית כלשהי ללימוד תולדות הארכיטקטורה, בפרט, והתרבות החזותית, בכלל (למשל: יחסי גומלין בין אדריכלות לאמנות, מזה, ובין אדריכלות למרחב הבנוי/ הנופי, מזה; פונקציה וסמל; מסורת וחדוש).

עיצוב קרמי וזכוכית

2800139 תולדות הקרמיקה: מבית היוצר של "האדם הנבון" למקומה של הקדרות

בעולם מתועש חומרי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00 – 12:30

מיכל ברושי נחמני

היכן, מתי ומדוע החלו בני האדם ליצור כלים ומכלים מחומר? מה היה מקומו של הקדר בתרבויות קרובות ורחוקות? נעסוק במקומה המרכזי של הקרמיקה באדריכלות צנועה ומפוארת, בחידושים טכנולוגיים שליוו את ייצור הקרמיקה ובדיאלוג האמנותי הסוער בין המזרח למערב. ניוכח כיצד קשורה הקרמיקה להמצאת הכתב, לאופנת שתיית התה, הקפה והקקאו, לניסיונות לייצור זהב ולרדיפות דתיות. ולבסוף: כיצד הפך בית היוצר המסורתי למפעל, והמפעל - לסטודיו של האמן היחיד.

תקשורת חזותית

1800130 מעיצוב גרפי לתקשורת חזותית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר אורי ברטל

קורס המבוא נועד להציג את היסודות השונים של העיצוב הגראפי (טיפוגראפיה, איור, לוגו, פרסום ועיצוב אריזות, עיצוב אינטראקטיבי ואנימציה), התיאוריה של העיצוב הגראפי (מהי תקשורת ושפה חזותית לעומת שפה מילולית? כיצד אובייקט חזותי מקבל משמעות?), ההיסטוריה של העיצוב הגראפי במאה ה-20 (כוחות משפיעים, תנועות אמנותיות, מעצבים חשובים והצגה של העיצוב הגראפי בהקשר של עיצוב הארכיטקטורה של התקופה), תולדות האות והעיצוב הגראפי בישראל.

צילום

2800133 צילום מקומי: תולדות הצילום במזרח התיכון/ עבודה עיונית

2 ש"ס, 1 נ"ז

דור גז

במסגרת השיח המחקרי העוסק במתחים המאפיינים את התרבות הישראלית מבחינת זיקתה למזרח ולמערב, קיים דיון רחב בשיח הקולוניאליסטי שהחל להתעצב בראשית המאה הקודמת, במקביל להתעוררותה של התנועה הציונית באירופה. בשדה הצילום המקומי פעלו תחילה צלמים אירופיים, בעקבותיהם – צלמים נוצרים פלסטינים, ומאוחר יותר – צלמים יהודים. עבודותיהם משקפות יחס אמביוולנטי לתפיסות שרווחו בשיח הצילומי המערבי של אותן השנים. הקורס יבחן את גוף עבודותיהם של צלמים מקומיים מרכזיים שפעלו בשדה האמנות הישראלי והפלסטיני בסוף המאה התשע עשרה, במהלך המאה העשרים ובתחילת המאה העשרים ואחת. תצלומיהם עשויים לעורר תגובה של סקרנות, פליאה, שעשוע או רתיעה והתקוממות אידיאולוגית – בהתאם, כמובן, לעמדתו של הצופה בהם כיום. ואולם, אין ספק שהם משמשים כר פורה לדיון בדבר התהוות התרבות הישראלית והתרבות הפלסטינית. בהתייחס לשיח טעון ומורכב זה, האורג שתי וערב תפיסות לאומיות, אתניות ודתיות עם תפיסות אמנותיות, הקורס יתמקד במעמדו של הצילום המקומי ביחס לסוגיות אלו. הקורס נלמד במחלקה לצילום.

אמנות

2800125-1 אמנות ישראלית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

יגאל צלמונה

הקורס יציג את תולדות האמנות הישראלית בהקשר היסטורי, סוציולוגי ופוליטי, מראשיתה כחלק מן האמנות-תעמולה הציונית בפריז, ברלין וירושלים בתחילת המאה העשרים ועד ליצירת השנים האחרונות. מטרת הקורס היא להציע דרכים שונות להבנת סיפורה של האמנות החזותית הישראלית באמצעות פריסת העלילה הכרונולוגית תוך כדי דיון במספר נושאי חתך עקרוניים המלווים ומאירים את תולדותיה: מזרח או מערב, "כאן" או "שם", מקומיות או אוניברסאליות, לאומיות או היפוכה, "יחיד" או יחיד, שורשים או נדודים, יהודים או ישראלים.

אמנויות המסך

2800128 מבוא להיסטוריה של הקולנוע, א'

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר אוהד לנדסמן

קורס זה יציע סקירה סלקטיבית של נקודות ציון מכריעות בהתפתחות ההיסטורית של אמנות הקולנוע, החל מהצעצועים הפרוטו-קולנועיים במאה ה-19 ועד לתקופת מלחמת העולם השנייה. תשומת לב מיוחדת תינתן לקונטקסט הלאומי, הכלכלי, הפוליטי והאסתטי בו צמחו תנועות קולנועיות דומיננטיות (כגון האקספרסיוניזם הגרמני או הריאליזם הפואטי בצרפת), וליוצרים קולנועיים נבחרים אשר הצליחו לשמור על סגנונם הייחודי בתוך המסגרות בהן פעלו (כגון סרגיי אייזנשטיין, אורסון וולס או צ'רלי צ'פלין). מסענו הכרונולוגי יתמקד לא רק בהשתכללותו של הקולנוע הבדיוני, אלא גם בהתפתחותו של הקולנוע התיעודי והניסיוני ברחבי העולם ולאורך השנים. נציע פרספקטיבות היסטוריות ואסתטיות שונות לגבי האבולוציה של שפת הקולנוע, נבחן את השפעתן של התפתחויות טכנולוגיות (כמו סאונד וצבע) על מסורות סגנוניות בקולנוע, ונעריך את חשיבותם של הז'אנר הקולנועי ותיאורית ה"אוטר" ככלים מרכזיים לניתוח והבנה של ההיסטוריה של הקולנוע. ההרצאות תלוונה בהקרנת קטעים מתוך סרטים ובקריאות שבועיות.

עיצוב תעשייתי

1800131 אנתרופולוגיה ועיצוב תעשייתי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר יונה וייץ

שדה העיצוב התעשייתי מזהה את העיצוב כסביבה (environment) הפועלת בצמידות להקשרים חברתיים, תרבותיים, כלכליים ופוליטיים. בכדי להבין את ההתכתבות בין סביבת העיצוב לבין דינאמיקות אלו נעסוק ב"שפת רחוב" תוך התמקדות מיוחדת בשווקים ובקניונים. במסגרת הקורס יילמדו חומרים תיאורטיים הבוחנים סוגיות יסוד כגון השפעת אווירת העיצוב (atmospherics) על חווית משתמשים, האינטראקציה בין יחידים לחפצים לארכיטקטורה מרחבת, פרמטרים סביבתיים (כגון אור, ריח, טמפרטורה, רעש מוסיקה וכיוב') וסביבה הוליסטית, המתח בין המקומי לגלובאלי בשפת העיצוב, והאסטרטגיה של תיאטרון על מציאותי (hyperreal theatrical) ככלי עיצובי. במהלך הקורס נקיים תרגיל בשטח המפגיש בין תכני הקורס לאסטרטגיות מתודולוגיות (תצפית וראיון) המשמשות ב-User based design.

צורפות ואופנה

1800114 תולדות הלבוש והבגד מתקופת יוון הקלאסית ועד המאה ה-19

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

מיכל קרייזברג

הקורס יבחן את משמעויותיו ותפקידיו של הבגד בהיבטיו השונים ובהקשריו המשתנים כגון: האמנותיים, הכלכליים, החברתיים, התרבותיים, הפוליטיים והמגדריים, כפי שהם עיצבו את ההיסטוריה של התרבות המערבית מתקופת יוון הקלאסית ועד למאה ה-19, על פי סדר כרונולוגי. הדיון יעשה תוך מעקב אבולוציוני הקושר בין מקום וזמן ובין סובייקט וחברה, שזיקתם והשפעתם על ההיסטוריה של הבגד, ולהיפך, הינם מהותיים ובלתי ניתנים

להפרדה. העיסוק בבגד יעשה תוך התייחסות לגזרות, צבעוניות, וטקסטורות, המגלמות בתוכן את הנרטיב המלא של תולדות הבגד, הלבוש והאופנה.

סמטר ב'

ארכיטקטורה

120 תולדות הארכיטקטורה ב': מהרנסנס עד המאה ה-19

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר רחל רפפורט

קורס מבוא כרונולוגי הדין בתמורות החלות בארכיטקטורה החל מראשית תנועת ההומניזם במאה ה-15 ועד המהפכה התעשייתית השנייה בסוף המאה ה-19. הקורס סוקר את התפתחות האדריכלות בתקופות הרנסנס הראשון והשני, המנייריזם והבארוק עד לשקיעתו; הקורס ממשיך ולומד את השפעת תנועת ההשכלה והמהפכה התעשייתית על הארכיטקטורה: ארכיטקטורה אוטופית, ניאוקלסיציזם, היסטוריציזם אקדמי, חלוצי הבנייה בברזל, זכוכית ופלדה, תנועת האמנות ואומנות ואר נובו. הדיון מתמקד בהבנת הרעיונות המנחים של התקופות והזרמים השונים ובזיהוי הביטוי של אותם הרעיונות ביצירה האדריכלית. מודגש במיוחד תהליך התפתחות גיבוש הקו האישי של המתכננים השונים, נושא החשוב לסטודנט לארכיטקטורה, החווה בעצמו תהליך דומה.

צורפות ואופנה

2800138 תולדות האופנה של המאה ה-20

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

מיכל קרייזברג

הקורס ידון במושג 'אופנה' כחלק מהז'רגון המילולי והמושגי של המאה ה-20. כמושג נבחן את השפעת האופנה ויכולתה להיות מושפעת בעצמה משדות תרבותיים נרחבים. הדיון יעשה תוך מעקב אבולוציוני הקושר בין קידמה וטכנולוגיה לשינויים בגזרות, טכניקות, לכדי חידושים והתפתחויות המוכרים לנו באופנה של גברים ונשים בעידן המודרני והפוסט-מודרני. העיסוק באופנה יעשה במקביל לדיון וניתוח התפתחויות מקבילות תרבותיות כגון: עשייה אמנותית, ספרותית, מוסיקלית, אדריכלית, התייחסות לעיצוב פנים ומוצר, שזיקתם לאופנה של המאה ה-20 הינה מובהקת וקוהרנטית ומדגישה את היות ה'אופנה' חלק בלתי נפרד מיחסי סובייקט וחברה.

עיצוב תעשייתי + עיצוב קרמי וזכוכית

2800127 עיצוב ותרבות חומרית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר ראובן זהבי

בקורס נעסוק בסקירה ודיון בסוגיות שבין עיצוב, טכנולוגיה ותרבות חומרית. נעקוב אחר התהוות תרבות הצריכה דרך סוגיות נבחרות המלוות את העיצוב. נתחיל את הקורס בהצגת מספר מושגים תיאורטיים ותהליכים אופייניים שיהוו בסיס להמשך הקורס: הטכנוספרה, תיאוריות של התפתחות טכנולוגית, מאפיינים של תרבות חומרית, פרולטרזציה ועוד. בהמשך הקורס נעמוד על שני מקרי בוחן: הראשון בו נדון יהיה סוגיית הזמן. נבחן מקרוב את שעונים ומכשירים למדידת הזמן מצד התפתחות העיצוב בעקבות הטכנולוגיה מחד והשלכותיהם על התרבות החומרית ותפיסת הזמן החברתית מאידך.

מקרה בוחן השני בו נדון יהיה תרבות האוכל, עיצוב שולחן וכלי האוכל ומנהגי השולחן. נעקוב אחר חוליות מרכזיות בעיצוב בהקשר חומר אורגני: המזון. נתרכז במעבר לעידן התעשייתי בתזונה וממנו לעידן הפוסט תעשייתי. נבחן, לבסוף, את סוגיית תפקיד המעצב על רקע המכניזציה, התיעוש והתפשטות חברת הצריכה ההמונית. נדון בהתמודדות של מעצבי זמננו עם ההשלכות של תהליך זה על הסביבה ובניסיונות להעמיד גישות עיצוביות חלופיות.

צילום

2800140 סוגיות נבחרות בצילום עכשווי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר אורלי שבי

שנות השבעים היוו נקודת מפנה בהתייחסות של ממסד האמנות אל פרקטיקת הצילום. באופן חסר תקדים, הפך הצילום ממדיום שהוגדר 'בן חורג של הציור' לפרקטיקה אסתטית רחבה ומרכזית בעולם האמנות העכשווי. בשיעור זה נבחן את הסיבות שהביאו למפנה כמו גם את ההשלכות בהפיכתו של הצילום למדיום המרכזי לאחר האמנות הקונספטואלית. הדיון בסמינר יתמקד בסוגיות תיאורטיות, היסטוריות ואסתטיות הקשורות בשינוי, בטיעונים המרכזיים של מחקר וביקורת האמנות, ובנוסף נדון בתרומתה של המהפכה הדיגיטלית והשלכותיה.

אמנויות המסך

2800130 מבוא להיסטוריה של הקולנוע, ב'

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר אוהד לנדסמן

קורס זה, המהווה המשך לחלקו הראשון בסמסטר א', ימשיך להציע סקירה סלקטיבית של נקודות ציון מכריעות בהתפתחות ההיסטורית של אמנות הקולנוע, החל מפריחת הקולנוע האירופאי לאחר מלחמת העולם השנייה, דרך המהפכות הפוליטיות והאסתטיות בקולנוע העולמי של שנות השישים, ועד לעלייתן של מסורות לאומיות חדשות בקולנוע של המאה ה-21. תשומת לב מיוחדת תינתן לקונטקסט הלאומי, הכלכלי, הפוליטי והאסתטי בו צמחו תנועות קולנועיות דומיננטיות (כגון הגל החדש הצרפתי או הניאו ריאליזם האיטלקי), וליוצרים קולנועיים נבחרים אשר הצליחו לשמור על סגנונם הייחודי בתוך המסגרות בהן פעלו (כגון אלפרד היצ'קוק או סטנלי קובריק). מסענו הכרונולוגי יתמקד לא רק בהשתכללותו של הקולנוע הבדיוני, אלא גם בהתפתחותו של הקולנוע התיעודי והניסיוני ברחבי העולם ולאורך השנים. נציע פרספקטיבות היסטוריות ואסתטיות שונות לגבי האבולוציה של שפת הקולנוע, נבחן את השפעתן של התפתחויות טכנולוגיות (כמו הקולנוע הדיגיטלי) על מסורות סגנוניות בקולנוע, ונעריך את חשיבותם של הז'אנר הקולנועי ותיאורית ה"אוטר" ככלים מרכזיים לניתוח והבנה של ההיסטוריה של הקולנוע. ההרצאות תלוונה בהקרנת קטעים מתוך סרטים ובקריאות שבועיות.

אמנות

2800132 לחשוב אמנות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר דרור פימנטל

יצירת האמנות הגדולה היא ישות חידתית, שפרשנותה נמשכת לאינסוף. ועם זאת, עלינו – כעדים של מעשה האמנות – מוטלת החובה להלשין אותו, כלומר, לתת לו ביטוי בלשון, שכן בכך אנו מבטיחים את שרידותו. בקורס נתבונן ביצירות אמנות קלאסיות ומודרניות, בינלאומיות וישראליות, ונדון בדרכים האפשריות לחשוב אותן ולתת להן ביטוי בלשון. בתוך

כך ירכשו משתתפי הקורס ארגז כלים תיאורטי, שיאפשר את שכלול המחשבה הביקורתית על מעשה האמנות.

תקשורת חזותית

1800111 תיאוריות של עיצוב גרפי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א', 14:00-12:30

נעם שכטר

הקורס פותח צוהר לתיאוריות רלבנטיות לתחומי היצירה השונים המאוגדים תחת התקשורת החזותית - פרינט, טיפוגרפיה, מיתוג, אינטראקטיב וכו' - תוך כוונה לתת בידי הסטודנטים כלים וידע בעזרתם יוכלו להעשיר את החשיבה העיצובית ואת היצירה בקורסים המעשיים. נקרא טקסטים המתייחסים לשפה, לתפישות של ייצוג ולתקשורת; ובמקביל נציף חומרים גרפיים אשר מבטאים את התיאוריות השונות. בדרך זו נסקור את היוצרים שהטביעו חותמם על התפתחות התחום - מעצבים כמו יאן טשיכהולד, פול ראנד, מילטון גלייזר, וילם סנדברג, וים קראוול, פאולה שר, דייוויד קרסון, נוויל ברודי, טיבור קלמן, סטפן סגמייסטר, צ'יפ קיד ואחרים; וקבוצות עיצוב דוגמת גרפוס, טוטל-דיזיין, פנטגרם, אקספירמנטל ג'סט, נורם, נון-פורמט וטרויקה. נלמד 'לקרוא' עיצוב באמצעות תיאוריות שונות. נחשוף את הקשרים בין השינויים הטכנולוגיים להתבססותו של המקצוע. נבחן את מעמדה של המדיה ואת תפקידו של הקהל ביחס לתקשורת המונים ולפלטפורמה של האינטרנט, ומכאן גם את היחס בין עיצוב גלובלי לתרבות מקומית.

שנה ב'

קורס חובה שנתי לכלל הסטודנטים בצלאל

102-2 תולדות האמנות

שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר נעמי מאירי-דן

קורס זה יוקדש לעיון בתולדות האמנות המערבית בין המאה השביעית לפנה"ס למאה ה-17: האמנות היוונית, האמנות הרומית, אמנות שלהי העת העתיקה ותקופת הנצרות המוקדמת, אמנות ימי הביניים, אמנות הקדם רנסנס והרנסנס, המנייריזם והבארוק. כל אחד מהפרקים יילמד תוך בחינת זיקתה של האמנות הן לאירועים, לתרבות ולהלכי הרוח התקופתיים ו/או האישיים הן לאמנות העבר. לשון אחר, יצירות מתחומי הציור (האיור והפסיפס), הפיסול (והתבליט) והאדריכלות תיבחנה בהקשרים השונים (חברתיים וכלכליים, טכנולוגיים ומדעיים, מדיניים ודתיים, תרבותיים ואמנותיים) שבהם נעשו ושאליהם יועדו, מזה, וכחוליה בשרשרת של תולדות האמנות, מזה. כמו כן, לאורך כל הקורס תוצג אפשרות השפעתה של האמנות המערבית בפרק הזמן האמור על האמנות בעת החדשה (כולל זו העכשווית). דגש מיוחד יושם על יצירות מופת, מתוך כוונה לערוך דיון בהתנהלותה של האמנות בין העבר (שממנו היא שואבת השראה), ההווה (שעמו היא מקיימת דיאלוג) והעתיד (שעליו אפשר והיא משפיעה, באופן זה-או-אחר). לצד העובדה שהקורס מחויב להיבט ההיסטורי-כרונולוגי, ינוצל כל אחד מהפרקים לדיון בסוגיה מהותית כלשהי ללימוד תולדות האמנות, בפרט, והתרבות החזותית, בכלל (למשל: הזיקה למציאות; מרכז ופריפריה; יחסי גומלין בין אדריכלות לאמנות ו/או בין טקסט לדימוי; מסורת וחידוש).

102-1 תולדות האמנות

שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר גיא טל

מדוע המלך המצרי אחנתון נראה בדיוקנאותיו כמו מלכת דראג? מדוע האינקוויזיציה הזמינה את הצייר ורונזה לשימוע? מה פשר החיוך של הגברים בפסלים יווניים ושל המונה ליזה? מדוע בורומיני בנה קפלה בצורת דבורה? מי הן הדמויות בעלות ראש כלב בתבליט כנסיה רומנסקית? כיצד הרמיזות ההומו-ארוטיות בפסל דוד של דונטלו עולות בקנה אחד עם המסר הפוליטי שלו? ואיזה פסל מן המאה ה-13 סיפק השראה לדמותה של המכשפה בסרט "שלגיה" של וולט דיסני? בשאלות אלה ואחרות נדון בקורס זה, אשר סוקר את אמנות העת העתיקה והקלאסית, אמנות ימי-הביניים ואמנות הרנסנס והבארוק.

102-3 תולדות האמנות

שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר רוני עמיר

הקורס יסקור את תולדות האמנות ואת התפתחותה למן העת העתיקה ועד למאה השבע עשרה. בחלקו הראשון נדון ביצירות אמנות ממצרים, ממסופוטמיה ומהים האגאי וכן באמנות יונית ורומית. בחלקו השני של הקורס נעסוק באמנות בימי הביניים, ברנסנס ובבארוק. הקורס יקנה כלים לניתוח יצירות אמנות וילמד למקמן במרחב גיאוגרפי, היסטורי ותרבותי, תוך היכרות עם סגנונות משתנים ואמנים בולטים. הבנת תולדות האמנות ברצף היסטורי תקנה בסיס להעמקת ולהעשרת היצירות של האמן העכשווי.

שנה ב'

קורסי חובה עיוניים למחלקה – הפירוט להלן על-פי מחלקות

ארכיטקטורה

שנתי

2800129 תולדות האדריכלות במאה ה-20: תרבות, חברה וכלכלה

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום ה', 10:00-08:30 (קורס), 11:15-10:15; 12:30-11:30 (תרגיל)

אדר' עידו גינת – קורס

אדר' אורן אלדר - תרגיל

במחלקה לארכיטקטורה

בקורס זה נפענח את האופן בו משתקפים בשפה ובשיח האדריכליים התהליכים ההיסטוריים שהתהוו בעולם במהלך המאה העשרים. נקודת המוצא להתבוננות זו נעוצה בתפיסה כי הסביבה האדריכלית היא סיסמוגרף רגיש המשקף שינויים חברתיים ותרבותיים, מעברים אידיאולוגיים, תמורות כלכליות והלכי רוח ומחשבה.

קורס זה מהווה פרק המשך לסקירתה של ההיסטוריה האדריכלית עד העידן המודרני והוא מתמקד בתקופה שמתחילה בסוף המאה ה-19 ועד לראשיתו של המילניום השלישי. תחילתו של עידן זה בתהליכים כלכליים ופוליטיים שקירבו את התפוררות האימפריות הותיקות והביאו לפרוץ מלחמת העולם הראשונה, המשכו בתמורות גלובליות מהותיות של שתי מלחמות עולם ובהתגבשותו של סדר עולמי חדש, ואחריתו בהתפרקותם של המוסדות הלאומיים המוכרים ועלייתם של כוחות כלכליים פרטיים.

ייחודו של פרק זמן זה נעוץ בהיותו מעין הווה מתמשך שעדויותיו זמינות עבורנו ומבנות את הסביבה המידית והמוכרת לנו. הקורס בנוי לאורך ציר הזמן והוא משרטט את התהליכים השונים שהתהוו בתקופה זו תוך הקבלה בין אירועים היסטוריים מרכזיים, עולם המושגים

התרבותי ומגמות תכנוניות ואדריכליות. כמו כן, על מנת לייצר קונקרטיזציה של התהליכים ההיסטוריים, הקורס יבחן תמות ונושאים חוצי זמן, על מנת לייצר קריאה גיניאולוגית של גישות אדריכליות שונות בהווה.

סמטר א'
אמנות + צילום

2800125 אמנות ישראלית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

יגאל צלמונה

הקורס יציג את תולדות האמנות הישראלית בהקשר היסטורי, סוציולוגי ופוליטי, מראשיתה כחלק מן האמנות-תעמולה הציונית בפריז, ברלין וירושלים בתחילת המאה העשרים ועד ליצירת השנים האחרונות. מטרת הקורס היא להציע דרכים שונות להבנת סיפורה של האמנות החזותית הישראלית באמצעות פריסת העלילה הכרונולוגית תוך כדי דיון במספר נושאי חתך עקרוניים המלווים ומאירים את תולדותיה: מזרח או מערב, "כאן" או "שם", מקומיות או אוניברסאליות, לאומיות או היפוכה, "יחד" או יחיד, שורשים או נדודים, יהודים או ישראלים.

תקשורת חזותית

1700647 תולדות הכתב

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

מיכל וקסלר

מטרת הקורס לסקור את תולדות הכתב והכתיבה מראשיתה בתקופה הניאוליטית ועד ימינו. הקורס יתמקד בתולדות הכתב העברי והכתב הלטיני, בהתפתחות סגנונות קליגרפיים שונים והתפתחות הטיפוגרפיה מאז המצאת הדפוס. בקורס ידונו גם ההקשרים התרבותיים הרחבים של תופעת הכתב והדפוס: השתנות צורת החשיבה בתרבויות שונות כפי שהיא משתקפת בכתב שלהן, גישות תיאולוגיות ומיתיות שונות, הסתרה והצפנה ומשמעותן החברתית, שאלות מגדריות, טכנולוגיות, כלכליות ופוליטיות.

עיצוב תעשייתי + עיצוב קרמי וזכוכית + צורפות ואופנה (למסלול צורפות)

2800124 עיצוב במאה ה-21 ומקורותיו

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

ד"ר אורי ברטל

הקורס "עיצוב במאה ה-21" יסקור מגמות, תיאוריות, תערוכות ומעצבים מובילים בשדה העיצוב העכשווי. הקורס יציג הקשר בין מוצרי העיצוב לבין מגמות תרבותיות, כלכליות, חברתיות, תקשורתיות ואסתטיות. בכך יציע הקורס מבט רחב על היסודות השונים היוצרים את תרבות העיצוב במאה ה-21 ואת מקומו והשפעתו בחברה העכשווית. הקורס יציג מעצבים שונים הפועלים כיום ואת יחסם לסוגיות חברתיות כמו המשבר הכלכלי, המודעות האקולוגית, העידן הווירטואלי, הממשק בין שוק האמנות לשוק העיצוב. כמו כן יציג הקורס את הסוגות האסתטיות השונות הרווחות כיום בעולם העיצוב. תוך הצגת השיח החדש יעורר הקורס דיון בנוגע למקומו של העיצוב במאה ה-21 לא רק כמשקף את החברה ואת רוח התקופה, אלא גם כמכשיר בעל עוצמה תרבותית, היוצר אידיאולוגיה חדשה המשפיעה על הדרך בה אנו תופסים את עצמנו ואת העולם סביבנו.

צורפות ואופנה (למסלול אופנה)

2600811 תיאוריות של לבוש

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

יעל טרגן

במסגרת הקורס נבחן את המעמד הפרדיגמטי של האופנה כדיסציפלינה הזוכה בעשורים האחרונים להכרה ולגיטימציה, הן כפרקטיקה בעלת משמעות במסגרת התרבות והן כשיח תיאורטי מחקרי באקדמיה. נעסוק בחשיבות ובמשמעות של לימוד תיאוריות של לבוש; נשאל מדוע, כמעצבים, אנו זקוקים לתיאוריה ביקורתית לצד תיאוריה יישומית; נסקור תיאוריות לבוש קלאסיות ונדון בסוגיות עכשוויות באופנה הקשורות בשאלות של אתיקה, גופניות, מציאות וירטואלית ועוד.

אמנויות המסך

1800113 קולנוע, וידאו ומדיה חדשה: היסטוריה, תיאוריה וביטויים בתרבות העכשווית

(למסלול וידאו)

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

רוני לייבמן

למרות שמצלמת הוידאו הביתית הראשונה פותחה רק באמצע שנות השישים, ההיסטוריה של הוידאו ארט התרחבה ואת שורשיה ניתן למצוא כבר בעבודות הקולנוע הניסיוניות של שנות העשרים והשלושים. מאידך, בשנים האחרונות הפך הוידאו התיעודי לחלק בלתי נפרד משדה האמנות העכשווית והוידאו ארט בפרט. מטרת הקורס היא למפות ולהכיר את התהליך אותו עבר הוידאו ככלי וכתוכן בשדה האמנות החל משנות החמישים ועד היום. מאז הופעתו שימש הוידאו כתחום השואב ומנהל דיאלוג עם תחומי יצירה שונים כגון קולנוע, פיסול, טלוויזיה, פרפורמנס ועוד. אופיו ההיברידי של הוידאו איפשר לו לשמור על נוכחותם של תחומים אלה במקביל ולהתפתח עימם.

2700640 להבין אנימציה (למסלול אנימציה)

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

ד"ר אוהד לנדסמן

במסגרת קורס זה ננסה להבין מהי למעשה אנימציה, האם היא שונה באופן מהותי מהסרט המצולם, ומדוע יש להבין את ההיסטוריה שלה כחלק מתוך ההיסטוריה של המדיום הקולנועי. נדון בשאלות תיאורטיות הנוגעות לאסתטיקה של האנימציה, כגון: האם ניתן לדבר על ריאליזם בסגנון עשייה אשר בבסיסו מפוברק, וכיצד הביאה תופעת ה"דיסינפיקציה" הכה דומיננטית לסגנון ה"היפר"-ריאליסטי באנימציה? מהן האסטרטגיות הנראטיביות והאסתטיות המיוחדות לאנימציה, וכיצד באות הן לידי ביטוי בשילובה בקולנוע המצולם או בתרומתה לקולנוע הדוקומנטרי? כיצד יש להבין את תפקידו הרטורי של הסאונד המלווה את התמונה האנימטורית? מה משמעותן של ההתפתחויות הדיגיטליות האחרונות בתחום וכיצד הן משכללות את שפת האנימציה? כחלק מהדיון התיאורטי בקורס נעבור בתחנות היסטוריות שונות בהתפתחותה של האנימציה, החל מהצעצועים האופטיים הטרומ-קולנועיים וניסוייו של אדוארד מייברידיג' במאה ה-19, דרך האנימציה הניסיונית והאבסטרקטית, ועד למהפכת המחשוב באנימציה הדיגיטלית עם הופעתה של "פיקסאר". ההרצאות תלוונה בהקרנת סרטוני אנימציה קצרים ובקריאות שבועיות.

שנה ב'

שיטות מחקר בתרבות חזותית וחומרית – חובה, סמסטר ב', 2 נ"ז

למחלקה לאמנויות המסך

2600829 יום א' 12:00-10:30 ד"ר אוהד לנדסמן
2600829-1 יום א' 16:00-14:30 לליב מלמד

למחלקה לאמנות

2600830 יום א', 16:00-14:30 ד"ר שאול סתר
2600830-1 יום א', 18:00-16:30 ד"ר איגור ארונוב

למחלקה לצילום

2600831 יום א', 12:00-10:30 ד"ר אילת זהר
2600831-1 יום א', 16:00-14:30 ד"ר רותי גינזבורג

למחלקה לצורפות ואופנה

2600832 יום א', 12:00-10:30 מיכל קרייזברג
2600832-1 יום א', 16:00-14:30 ד"ר טל אלרואי פרנקל

למחלקה לעיצוב תעשייתי

2600833 יום א', 12:00-10:30 ד"ר יונה וייץ
2600833-1 יום א', 16:00-14:30 ד"ר יונתן ונטורה

למחלקה לארכיטקטורה

2600834 יום א', 12:00-10:30 אד' ליאת סבין בן שושן
2600834-1 יום א', 12:00-10:30 סיגל בר ניר
2600834-2 יום א', 16:00-14:30 סיגל בר ניר

למחלקה לתקשורת חזותית

2600835 יום א', 12:00-10:30 ד"ר נעמי מאירי דן
2600835-1 יום א', 16:00-14:30 ד"ר נעמי מאירי דן
2600835-2 יום א', 16:00-14:30 שגיא מעיין
2600835-3 יום א' 18:00-16:30, נעם שכטר

למחלקה לעיצוב קרמי וזכוכית

2600836 ד"ר טל פרנקל אלרואי (נלמד במחלקה)

לקורס זה שני יעדים עיקריים: (1) ללמוד ולתרגל פרשנות וניתוח מובנה של האמנות, העיצוב והארכיטקטורה; (2) ללמוד ולתרגל שיטות מחקר מגוונות הייחודיות לפרקטיקות המקצועיות השונות ולנסח מהלכים מחקרניים אלו באמצעות כתיבה אקדמית.

קורס זה יציג מתודולוגיות קריאה ומחקר המשמשות ללימוד התרבות החזותית והחומרית בראשית המאה ה-21. חלק מהמתודולוגיות הן מסורתיות (איקונוגרפיה, מחקר ארכיוני, מחקר פסיכואנליטי ו/או מחקר שדה איכותני) וחלקן חדשות ובעלות גוון היברידי המשלב בין מדעי הרוח למדעי החברה (mixed methods).

המתודולוגיות השונות מניחות, כי יצירות חזותיות, מוצרים ו/או סביבות עיצוב אינן רק מבטאות תהליכים וכוחות סוציו-תרבותיים, כלכליים ופוליטיים, אלא גם משתתפות בשיח התרבות ומשפיעות על התהליכים והשיח האמורים. לכן, השאלות התיאורטיות

והמתודולוגיות שמתנסחות בעולם האמנות והעיצוב/מתייחסות לא רק להיבטים האסתטיים, אלא גם לתפקיד ההיסטורי, הפוליטי, החברתי, התרבותי, התקשורתי והכלכלי של היצירה ו/או של הסביבה הנחקרת. מתודולוגיות אלו מציגות תפיסות עכשוויות פוסט-סטרואקטורליסטיות ששוללות את אפשרות לבנות מודל פרשני אחד וכולל. במסגרת הקורס ילמדו הסטודנטים כיצד תפישות תיאורטיות ושיטות מחקר מגוונות משמשות בתור כלים פעילים ומטרימים בפרקטיקה המקצועית ו/או כיצד התהליכים והשלבים בפרקטיקה המקצועית משמשים כבסיס להבניית תיאוריה ומחקר. מן הטעם הזה, תיוחדנה קבוצות ספציפיות לכל מחלקה.

שנה ב'
פרוסמינר - חובה עליכם לבחור פרוסמינר אחד מהרשימה להלן

9401232 פילוסופיה/קולנוע

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר דרור פימנטל

האם פילוסופיה יכולה לומר משהו בעל ערך על קולנוע? האם הקולנוע יכול לשאת מסרים פילוסופיים? בקורס נבחן את נקודת הממשק בין הפילוסופיה לקולנוע, ונחשוב על במאים כעל פילוסופים ועל פילוסופים כעל במאים. בהקשר זה, נבחן את האופן שבו נחשב מושג הממשי (The Real) בפילוסופיה, כמו גם את מופעיו בסרטים. בתוך כך נקרא טקסטים משל אפלטון, קאנט, בנימין, ניטשה ובודריאר.

9400243 להיות דיגיטלי

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר רומי מיקולינסקי

20 שנה חלפו מאז צאתו של הספר "להיות דיגיטלי" של ניקולס נגרופונטה. ב-20 השנים שחלפו, מהפכת הטכנולוגיה הדיגיטלית שינתה אספקטים רבים בחיינו, ולמעשה כמעט שאין תחום בו לא היתה לה השפעה דרמטית. במסגרת הסמינר נבדוק כיצד העולם הדיגיטלי משתלב בעולם ומשנה אותו. נלמד על הקשרים בין אטומים וביטים, נחקר ממשקים שונים בין בני אדם ומחשבים, נתעמק בביטויים השונים של החיים הדיגיטלים עם הפיכתה של רשת האינטרנט לזמינה ונוכחת (כמעט) בכל מקום.

9400237 פואטיקה של עיצוב בחומר

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר טל פרנקל אלרואי

איך מעצבים צורה בחומר? האם חומר גלם הוא מצע ניטרלי או טעון? האם טכנולוגיה היא כלי עבודה או מסר? אלו משמעויות אנחנו מייחסים לצורה? מה הם הערכים התרבותיים שחומר, טכנולוגיה וצורה נושאים? מטרת הקורס לבחון את הפעילות היצירתית כשפה אישית המותנית בהקשרים תרבותיים גלויים וסמויים. הקורס יברר את יחסי הגומלין בין היוצר והתרבות שבתוכה הוא יוצר באמצעות ניתוח אובייקטים, דרך מחקר אישי, מעשי, יצירתי ואינטלקטואלי, ובהשראת טקסטים ממבחר דיסציפלינות - סוציולוגיה ופילוסופיה, ספרות וקולנוע, עיצוב ואמנות.

9400240 ג'ונגל בוילה? קולנוע, אמנות וטקסט בהקשר מקומי

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר שאול סתר

בפרוסמינר זה נדון בפרויקטים אמנותיים אירופאים שעסוקים – בצורות שונות – במזרח התיכון, וליתר דיוק בישראל/פלסטין; "כאן ואי-שם" של גודאר; "ארבע שעות בשתילה" ו"שבוי מאוהב" לז'נה; חיפוש אחר אתר צילום לסרט "הבשורה על פי מתי" של פזוליני; "הזיוף" של שלונדורף ועוד. ננסה להבין את משמעויותיה של פניה זו אל המזרח התיכון – העשר המיתולוגי של אירופה ונקודת הראשית של הנצרות, אבל בה בעת מקום, ממשי ומדומיין, המציב אתגרים פוליטיים ותיאולוגיים לאירופה הנוצרית, כמו גם למסורת האמנותית שלה ולתפיסה האסתטית שבבסיסה. נדון ביצירת הללו כפרויקטים אמנותיים הטרודים בשאלות של פוליטיקה מהפכנית, מאבקי שחרור, ההבדל האתני, יחסי כוח ומהלך ההיסטוריה, מבעד למחשבת הייצוג, הדימוי וגבולותיו של הנראה. במקביל, נחשוב כיצד ניתן להשיב מבט מזרח תיכוני לפניה האירופית הזו, תוך דיון ביצירות שמהדהדות את הפרויקטים האירופיים ולעיתים אף מגיבות להם בישרות: סרטה של איירין אנסטס בעקבות פזוליני, פרויקט האטלס של ואליד ראאד ועוד.

9401243 "גלגל המתגלגל מעצמו"? מחשבות על הילד בחברה ובתרבות

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר אהד זהבי

ניטשה אמר על הילד שהוא גלגל המתגלגל מעצמו – אז למה מנסים כל הזמן לגלגל אותו, לכוון אותו, להורות לו את הדרך? בפרוסמינר הזה נעמוד על היחס שלו זוכים ילדים וילדות באגפים שונים של החברה והתרבות: נבחן את התמונות שמציירות לנו הפסיכואנליזה והפסיכולוגיה ההתפתחותית, נברר מהן ההנחות שעומדות בבסיסן של גישות חינוכיות שונות ונקרא במבחר ספרי ילדים כדי לבדוק מהו דיוקן הילד שעולה מהם. אגב כך נשאל אם יש בכלל דבר כזה, "ילד", ואיך ראוי להתייחס לברייה האנושית בראשית ימיה.

9400241 מגדר וארוטיקה בתרבות המערב

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א', 12:00-10:30

ד"ר גיא טל

בקורס נבחן יצירות אמנות מתקופת הרנסנס והבארוק האיטלקי (1400 – 1700) מנקודת מבט מגדרית. בין הנושאים שנבדוק: הקשר בין המגדר של האמן, הפטרון והצופה לבין משמעות היצירה, גישות שונות לעירום הנשי והגברי, ההבדל בין ארוטיקה המתוארת באמנות "גבוהה" לזו ה"נמוכה", מטאפורות וסימבוליקה של מיניות, הקונטקסט החברתי והתרבותי של דימויים פורנוגרפיים ומגוון התגובות ליצירות ארוטיות, מהנאה ועד לצנזורה.

9400236 מוזיקה, ארכיטקטורה, זמן, חלל

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר יעל כדורי

ארכיטקטורה ומוזיקה הן אולי שתי האמנויות הרחוקות ביותר. הראשונה – חומרית ונטועה היטב בעולם המעשי, ואילו השנייה – רוחנית ומופשטת. עם זה, ארכיטקטורה ומוזיקה הן גם קרובות מאוד: שתיהן לרוב אינן ייצוגיות אלא מתרכזות בצורניות טהורה, ושתיהן רגישות לשאלות של יחסי זמן וחלל, אקוסטיקה ויחסים מספריים. הקורס יעסוק בהשפעת הזיקה שבין מוזיקה, סאונד וארכיטקטורה על האמנויות היפות החל מתחילת המאה ה-20 ועד ימינו. במהלכו נבחן דוגמאות נבחרות לאופן שבו מזינה המוזיקה את המחשבה הארכיטקטונית כפי שזו באה לביטוי לא רק בתכנון מבנים כי אם גם בצירוף,

בעיצוב חלל לתיאטרון, במיצבים, במוזיקה אקספרימנטלית, בעבודות סאונד וביצירות תלויות חלל ספציפי.

ההשתתפות בפרו"ס אינה מותנית בידע מוקדם במוזיקה.

9401225 הפיתוי החזותי: פרסום יפני

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר אורי ברטל

הפרסום היפני העכשווי הינו תוצר מובהק של חברה בעידן הגלובליזציה המערב בתוכו אסתטיקה יפנית ומערבית כמו גם אסתטיקה גבוהה ונמוכה. אסתטיקה פוסט-מודרנית זו משמשת ביפן כיסוד לתקשורת חזותית. הקורס ינסה להבהיר מדוע וכיצד, יוצאת האסתטיקה המצויה במערב בגלריות בלבד, לרחוב ומשמשת את תקשורת ההמונים כמבע חזותי מפתח בתקשורת שיווקית.

הקורס יבחן את הקשר בין פרסום, תקשורת ותרבות, כיצד נבנית משמעות בתוך כרזת פרסומת, ומקומה ותרומתה של התקשורת החזותית כאמצעי שיווקי. חלקו השני של הקורס יתמקד ביוצרים שונים ביפן (סייטו מאקוטו והצ'ירו סוזוקי), כיצד מפרסמים מוצרים/תחומים שונים ביפן (אופנה, רכב, אלכוהול), במערכות ההתייחסות הבונות משמעות למוצרים שונים בפרסום היפני (מנגה, אמנות עכשווית ומגדר) ובטיפוגרפיה יפנית (מבנה השפה, קליגרפיה וטיפוגרפיה עכשווית).

1700660 הארכיטקטורה בראי הקולנוע

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר בן ברוך בליך

מאז המצאת הקולנוע, על ידי האחים לומייר 1895, וחדירתו לחיי היום של האדם המודרני, אין מדיום שישווה לו ביצירת דימויים על אודות המציאות. הקולנוע מדגים ומייצג כאחד את הסביבה הראלית, הממשית, הרוחשת אירועים סתמיים, ובה בשעה הוא מציג את הסביבה הבידיונית, הסוראליסטית והאוטופית. המפגש בין היצוג הראלי, לבין יצוגים בדיוניים, עושה את הקולנוע למדיום בלעדי לא רק לביטויים של דימויים, אלא גם ליצירתם של דימויים אלה בקרבנו.

בין שאר הדימויים הרבים שנוכסו על ידי הקולנוע נמצא את הארכיטקטורה. כבר מראשיתו התייחס הקולנוע אל החלל, לא כל שכן אל הסביבה – המבנה, הרחוב, והעיר בכללותה. בין שני הקטבים – מטרופוליס מצד אחד של פריץ לנג, ו'בלייד ראנר' של רידלי סקוט, מצד שני, יחד עם סרטו של אנדי וורהל 'אמפייר סטייט בילדינג' – נגלה אין ספור של סרטים ריאליסטיים ואוטופיסטיים, הרואים בארכיטקטורה לא רק נושא, כי אם גם אבן משחזת ליצירתם של דימויים מודרניים.

במהלך הקורס נעמוד על החומרים של הקולנוע וההיצג החזותי בכלל, כיצד מיצג הקולנוע את המציאות, האם ההיצג הוא טבעי או אולי הוא עניין של הסכמה, באילו תחבולות מיצג הקולנוע את הממשות ובאיזה רפרטואר של סימנים הוא משתמש. נפתח את הדין שלנו בסרטים הקצרים של האחים לומייר ובסרטו הקסום של ג'ורג' מלייס 'מסע אל הירח'. נבדוק את האופן שבו בוראת המצלמה את המרחב החזותי, כפי שעושים זאת דזיגה ורטוב (האיש ומצלמת הקולנוע), סרגיי איזנשטיין (אוניית הקרב פטיומקין), אדווין פורטר (שוד הרכבת הגדול) ואלפרד היצ'קוק (חלון אחורי). נעמת את המרחב החזותי הנוצר בתיווכה של המצלמה עם המרחב החזותי הנוצר על ידי התפאורה: פריץ לנג (הקבינט של דר' קליגארי), שמעון ישראלי (המרתף), פאול וגנר (הגולם), דויד גריפית (אי-סובלנות), ועד לסרטים מתוך המדע הבדיוני, כמו 'אודיסיאה בחלל'. בהמשך נתמקד בסוגיות ספציפיות של יצוג הארכיטקטורה, כמו: יצוגי מקום (בתוך דירה, מטוס, רכבת, חללית, בניין משרדים, גינה וכו'). כאן נתבונן בסרטים כמו: 'חוזה השרטט', 'אשתקד במרינבאד', 'יצרים', 'המגדל הלוהט', 'הנוסע השמיני' וכו'. מאוחר יותר נטפל בסוגיה כיצד מוצגת הסביבה העירונית בקולנוע, וכאן נדון ב'מטרופוליס', 'מנהטן', 'חזרה ללאס וגאס', 'אשתקד במרינבאד', 'ברלין סינפונייה של עיר', 'יומנו של נני מורטי', 'סיפורי תל-אביב', 'בלייד ראנר', 'פריס נרדמת', 'אלפא ויל', 'חנה ושבעת אחיותיה', 'רומא', 'אורות הכרך', 'כלכותה' (מאל) ועוד.

9401227 אמנות לאחר הפוסט-מודרניזם

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר איגור ארונוב

החל מן הדאדא של שנות ה-20 וה-30 ובמהלך התפתחותה של התפיסה הקונצפטואלית לאחר מלחמת העולם השנייה, התחזקה באמנות המערבית רטוריקה פוסט-מודרנית של אירוניה, סקפטיות וציניות. רטוריקה זו הנתמכת על ידי שוק אמנותי במיוחד משנות ה-90, מצביעה על חוסר אמונה באמת האמנותית המוחלטת. מה היא האלטרנטיבה לאירוניה פוסט-מודרנית? מה הם ההתפתחויות והאסטרטגיות האמנותיות המחפשות דרכים אחרות לרבות דרך מערבית עתידית? מה הוא האופי של תרבות עתידית 'אחרת', שאליה מובילים החיפושים האנטי-פוסט-מודרניים? מה הוא ה'מיתוס' של אמנות העתיד? נדון בשאלות אלה תוך כדי ניתוח השוואתי של גישות מודרניסטיות, פוסט-מודרניסטיות ואלטרנטיביות.

9401206 אליס בארץ הפלאות

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר ברוך בליך

מטרת הפרו"ס לעשות היכרות עם הסיפור 'אליס בארץ הפלאות' וסיפורים אחרים של לואיס קרול, וזאת על רקע מושגי יסוד בתרבות ההמונים, שעוצבו באמצע המאה ה-19, ואשר חלחלו לתרבות הפופולארית של המאה העשרים. לצד קריאת הסיפור נעשה היכרות עם מושגי הפרשנות שליוו את הסיפור, החל מפרשנות ספרותית-טכסטואלית, דרך הפרוש הקולנועי והאנימציה ועד לפרוש הפסיכואנליטי, אשר ניתנו לסיפור זה ולסיפורים אחרים שפורסמו במקביל. ננסה לעמוד על הממד התקשורתי של הסיפור – כיצד 'מעביר' קרול את רעיונותיו ונבדוק את מידת ההסוואה בה הוא נוקט כדי להשמיע את הביקורת שלו כלפי התרבות והחברה הויקטוריאנית. בתוך כך נבדוק אמצעי תקשורת נוספים, עם דגש מיוחד על הקריקטורה והאנימציה, גם כן מתוך כוונה לבחון את 'כוחם' הביקורתי.

9401240 תפיסות של חלל באמנויות: מושגים ותיאוריות

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר אביב לבנת

כל יצירת אמנות מתמקמת בחלל והחלל מתמקם בתוכה; ציור, פיסול, צילום, מיצב, וידאו, תנועה, מבנה ארכיטקטוני או פואטי, כלי מעוצב, פריט לבוש או יצירה מוסיקלית – כל תחום על איכויותיו ומאפייניו הייחודיים משקף גם מימד חללי. כשאנו בוחנים מערכות יחסים אלו מתגלה בפנינו מרחב חשיבה 'חללי' מורכב ומאתגר. זהו מרחב שבו הפיסיקה, הפילוסופיה, הסוציולוגיה, הפסיכולוגיה ושאר דיסציפלינות מדעיות מחד והומניסטיות מאידך, תורמים להעמדת 'ארגז כלים' מתאים לחקירת מכלול הקשרים שבין אמנות לחלל. יוצגו מושגים על רצף היסטורי לצד הקשרי השיח העכשוויים המתכתבים עימם, החל ממושג ה-chora האפלטוני וכניסתו לשיח הארכיטקטוני עם דרידה ואייזנמן, דרך מושגים ותיאוריות חלליות אצל אריסטו והניאו פלטוני סטים, יצחק לוריא, קאנט, פרויד, איינשטיין, היידגר, ווינקוט, פוקו, בשלארד, בובר, דרידה, דלז ורנסייר. ההיבטים הפילוסופיים ייבחנו למול ביטויים אמנותיים תואמים מקורפוס האמנות לאורך ההיסטוריה. הקורס יעודד 'חקירה חללית' בתחומי היצירה השונים של המשתתפים מהמחלקות השונות בבצלאל אשר תתגבש לעבודת סיום הקורס ותתועד.

9400424 סוגיות ומגמות בקולנוע דוקומנטרי עכשווי

שנת, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר אוהד לנדסמן

בפרוסמינר זה נבחן כמה מהמגמות המרכזיות בקולנוע הדוקומנטרי העולמי מאז שנות ה-80 ועד היום, ונעלה סוגיות תיאורטיות לגביהן. נתמקד בו זמנית בקולנוע דוקומנטרי מסחרי (כגון סרטיהם של ארול מוריס, ניק בורמפילד או מייקל מור) ובקולנוע דוקומנטרי ניסיוני ועצמאי (כגון סרטיהם של אנייס ורדה, כריס מרקר או ורנר הרצוג), וננסה לתת מענה לשאלה מרכזית ורלוונטית: מדוע וכיצד תפס בשנים האחרונות הקולנוע הדוקומנטרי מקום בכורה בקולנוע העולמי, הן באופן ביקורתי ומסחרי? מהם הסגנונות ודרכי המבע הקולנועי בהם משתמש הקולנוע הדוקומנטרי העכשווי, והאם מדובר בחידוש או בטרנספורמציה של מסורות תיעודיות ישנות יותר? כיצד, לדוגמא, חוברים להם יחד הדמיוני והעובדתי לשם יצירת תת ז'אנרים דוקומנטריים דומיננטיים כגון הסרט הדוקומנטרי, הקולנוע ההיברידי, או האנימציה התיעודית? מהן הסיבות לתנופה הברורה של הקולנוע הדוקומנטרי האישי, כפי שמתבטאת בגל החדש של יומני הוידאו או סרטי המאמר, והאם ניתן לראות בכך ריאקציה לאתוס הנאיבי של שקיפות והתבוננות אובייקטיבית, כפי שהושרש על ידי "קולנוע האמת" של שנות ה-60? כיצד נוצרות מיתוך המפגש הנוכחי עם טכנולוגיות חדשות פרקטיקות חדשניות של הפקה, הפצה והקרנה התורמות להשתכללות אמצעי המבע התיעודי? כיצד עושה הקולנוע התיעודי שימוש מחדש ברעיון הספקטקל הקולנועי בעזרת טכנולוגיית התלת מימד, ומהי המשמעות של העניין המחודש באינטראקטיביות בין צופה לטקסט בעזרת האינטרנט? תוך קריאה בטקסטים אקדמיים העוסקים בהתחדשותו של הקולנוע התיעודי וצפייה במגוון קטעים מתוך סרטים תיעודיים עכשוויים, פרו"ס זה יציע דרכים חדשות להתבוננות בעשייה קולנועית אשר ממשיכה להמציא את עצמה מחדש שוב ושוב.

9400244 אהבה, סכנה ואתיקה

2 ש"ס, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

יואב רונאל

הפרוסמינר יעסוק בייצוגים תרבותיים (ספרותיים, קולנועיים, מוזיקליים) של אהבה בתרבות המערב. נבחן את מושג האהבה דרך מגוון פרספקטיבות: היסטוריות, פילוסופיות, מגדריות, כלכליות ופוליטיות. נסמן את הסכנות העומדות מול האהבה בעידן המודרני, ואת המודל הרומנטי המציב את האהבה עצמה כסכנה; כסיבה למוות, כמחלה או כשיגעון. לבסוף, דרך הבניית הביקורת על האהבה, ננסה להעמיד מודל אתי או חיובי של אהבה. בין ההוגים והיוצרים אשר דרכם יתבסס אותו שיח אהבה: אפלטון, לאונרד כהן, ז'ק דרידה, אלאן באדיו, ניק קייב, ברוס ספרינגסטין, אווה אילוז, נתן אלתרמן, שלום חנוך, ספייק ג'ונס, רולאן בארת, מישל פוקו, אליזבת' בישופ ואחרים.

9401235 שימור והרס של מורשת חומרית

2 ש"ס, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר שמוליק מאירי

תרבויות, קבוצות וחברות נוהגות למיין את ה"דברים" ("Things") המרכיבים את תרבותם החומרית, ליצור היררכיה ולהגדיר דברים כ"חולפים" (שאורך חייהם קצר) או כ"עמידים". מבין אלו האחרונים מגדירים "דברים" הראויים לשימור משום שהם משמעותיים למורשת של הקבוצה על שום ערכם הדתי, הלאומי, ההיסטורי, הפוליטי/חברתי, הסמלי ואף הנוסטלגי. בשימור הכוונה לנקיטת צעדים אקטיביים למען מניעת פגיעה מידי אדם או מידי גורמי הטבע. בעימותים בין קבוצות מזהות הקבוצות המתעמתות, לא פעם, את מה שהוגדר על ידי הקבוצה היריבה כראוי לשימור ומסמנים אותו כ"ראוי" להרס, או לפחות להשחתה.

שימור והרס, בהקשר שיובא כאן, אינם אלא הביטוי הפיזי הבסיסי ביותר לתהליכים של הנצחה והשכחה בהתאמה. פרוסמינריון זה יסקור את המודלים התיאורטיים הנוגעים להענקת ערך ל"דברים", הגדרת הראוי לשימור, אידיאולוגיות ואסטרטגיות שימור, כמו גם אידיאולוגיות של הרס מכוון. דינמיקה זו של שימור והרס של מורשת חומרית מלווה את ההיסטוריה האנושית לכל אורכה. מקרי הבוחן, עם זאת, יתמקדו בעיקר בביטויים מודרניים/בני זמננו של התופעה, כמו לדוגמה:
שימור והרס של המורשת הנאצית/פאשיסטית; שימור והרס של המורשת הקומוניסטית בגוש הקומוניסטי המתפרק; שימור והרס במשטרים טוטאליטריים נופלים (עיראק של סאדם); הרס על רקע דתי (פסלי בודהה והטאליבן); איקונוקלזם מודרני בישראל; עימותי שימור בין ילידים לכובשים (בני המאיה מול ההיספנים באמריקה התיכונה); ביטויים של שימור והרס בעימות הישראלי(יהודי)-ערבי (הן בתחומי ארץ-ישראל והן במדינות ערב); "הרס עצמי" (ימית וגוש קטיף).

1700667 תרבות חזותית של המדע

2 ש"ס, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר אבנר בן זקן

לאורך ההיסטוריה מדענים חיפשו דרכים שונות לתאר את הטבע. אותיות, מספרים, סמלים ותמונות עמדו לשימושם בהתאם לצרכי השעה, לשינויים טכנולוגיים, ולאופיין הלעיתים בלתי-נראה של האובייקטים של הטבע. בין ההיסטוריה של המדע להיסטוריה של האומנות התפתח לו עם השנים תחום מתווך העוסק באופן שבו מדענים נתפסים כמייצרי-ידע העושים שימוש באומנות, בסגנונות ובטענות חזותיות להעביר את ממצאיהם ולשכנע את הקהילה המדעית. השילוב של תמונות בתיאור הטבע, לא היה דבר של מה בכך. הוא השפיע באופן מרחיק לכת לא רק על הצגת הטבע אלא גם על האופנים שבהם נקבעה דרגת אמינותו של ידע זה או אחר. עם הופעת התמונות הופיע גם מושג מדעי חדש-אובייקטיביות. בקורס זה נסקור את התפתחות הוויזואליזציה של המדע. נתחיל מהתקופה העתיקה שבה הסתפקו בסימנים הירוגליפים, דרך המדע היווני והערבי שבו אותיות, מספרים וגיאומטריה ייצרו ויזואליזציה של תופעות הטבע באמצעות דיאגרמות. נעבור דרך מהפכת הדפוס וגילוי העולם החדש שאילץ מדענים להעביר את הטבע החדש והלא נודע באמצעות איורים, דרך המצאת מכשירים אופטיים מאריכי חושים כמו הטלסקופ והמיקרוסקופ שיכלו לספק טיעונים מדעיים רק באמצעות איורים, ועד לעליית הצילום שהצליח לא רק להקפיא אובייקטים של הטבע אלא גם לטעון כי השבריר הקטן ביותר של החשיבה האנושית שווה לזמן פתיחת הצמצם, לעשירית השנייה.

הקורס יחשוף את התלמיד לספרות דינמית ומתפתחת בהיסטוריה של המדע המבקשת להראות כיצד טיעון ויזואליים, החליפו את טיעוני המופת-הלוגיים, ויצרו מדע חדש המבוסס ביסודו על ייצוגיים אסתטיים של הטבע ועל אמון בתהליכי היצירה של ייצוגים אלה.

9401241 זיכרון, סיפור, יצירה

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר יונה וייץ

זיכרונות מציעים סקיצות אפשריות של עבר. הפרוסמינר עוסק בזיכרונות כסיפור, כיצירה גמישה, אישית וקבוצתית, המפגישה התרחשויות, אותנטיות ומדומיינות, עם שפה המציעה פרשנויות ואלתורים, דימויים, הסמלות ואג'נדות מגוונות.
באמצעות היומן האישי החזותי דוגמת פרספוליס, וואלס עם באשיר, והקולנוע התיעודי מבקש הפרוסמינר להבין את ההתכתבות בין תודעת הזיכרונות לדינמיות של העכשווי, לפענח את האפקטיביות של רעיון העבר ביצירה של העצמי והקולקטיבי ולנסח את החיבורים האינטימיים והדיאלוגיים הסבוכים בין החווית-אישי לקבוצתי התרבותי והפוליטי.

771 הגוף כרוח האדם

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א', 16:00-14:30

ד"ר שוש מרזל

למרות שהאנושות חולקת את אותו הגוף, כל תרבות רואה אותו אחרת, ובעקבות זאת, גם מעצבת אותו בצורה שונה. לכן, מרבית החברות (בזמן ובמרחב) מחייבות את שינוי הגוף, ומיעוטן מקבלות אותו כפי שהוא. נרצה לבחון בסמינר זה מה עומד מאחורי הבדלי הגישות הללו. נדון בתפיסות התרבותיות הדורשות התעללות בגוף כנורמה חברתית, בהבדלי הדרישות הגופניות על פי המגדר, בביגוד מגביל וכואב בהתאם למעמד, בעיצוב הגוף המת, ועוד; לבסוף נבחן את הגורמים המביאים לשינוי וביטול נורמות אלה ביחס לגוף ולבושו.

שנתי

2289 לקויי למידה ויצירתיות

שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

שלי הרשקו

הקורס יתמקד בקשר שבין לקויי למידה ליצירתיות ובהפיכת הליקוי ליתרון בתהליכי היצירה. הקורס יעמיק את הידע בתחום לקויי הלמידה ויסייע לסטודנטים בתחומי הידע הנדרשים מהם באקדמיה. הקורס יעסוק, בין השאר בהשפעת לקויי הלמידה על תהליכי היצירה, בקריאת טקסטים אקדמיים וחזותיים באמנות עכשווית, הבנתם וניתוחם, שחרור מחסום הכתיבה, אסטרטגיות למידה, הבנת שפת האמנות וניתוח הרציונל העומד מאחורי עבודותיהם של הסטודנטים. הקורס ישלב טקסטים חזותיים, הרצאות אורח וביקורים במוזיאון.

ההרשמה לקורס פתוחה אך ורק לסטודנטים משנים א' וב' אשר הגישו אבחון עדכני למשרד דקנאט הסטודנטים.

שנים ג'-ה'

ארכיטקטורה, שנתי

קורס חובה

1700673 ארכיטקטורה עכשווית

1 ש"ש, 1 נ"ז

אדר' דן הנדל

יום ב', 11:30-10:00 אחת לשבועיים

הקורס יציע דרכים להתבוננות על ריבוי התופעות, זרמי המחשבה והפרויקטים אתם ניתן לכנות ארכיטקטורה עכשווית. בהיות ה"עכשווי" קטגוריה בהתהוות ושינוי מתמיד ועקב חוסר היכולת המובנה לקרוא את ההווה בצורה היסטורית, הקורס ינקוט גישה סלקטיבית עשר תעקוב אחר אג'נדות ארכיטקטוניות מסוימות המוליכות עשייה בתחום ותסקור את התקדימים, ההשראות והמניפולציות שעומדים בבסיסם, כמו גם את ההשפעה שלהם על הסביבה הבנויה. באמצעות גישה זו, כמו גם דרך דיון רחב יותר על ארכיטקטורה כמדיה, ינווטו הסטודנטים והמרצה במים הסוערים.

סמינרים סמסטריאליים

מסטר א'

2301608 קולנוע, היסטוריה ופוליטיקה: המקרה האיטלקי (קורס כפול)

4 ש"ס, 4 נ"ז

יום א' 14:00-10:30

ד"ר אשר סלה

התוצרים האסתטיים שהתהוו באיטליה הפאשיסטית לא נחקרו בהעמקה עד לעשור האחרון. קורס זה מתכוון לבחון את הקולנוע שנוצר באיטליה עצמה בתקופתו של מוסוליני (-1945) (1922) ואף לאחר קריסת הפאשיזם האיטלקי. חלקו הראשון של הקורס יוקדש לעידן הפאשיסטי. ייחודה של הדיקטטורה האיטלקית נובע מכך שלמרות שלטון היחיד של מוסוליני לא התהוותה באיטליה רק אמנות מגויסת. דגמים שונים שימשו בערבוביה גם בשיא שנותיה של הדיקטטורה. מה הם הדגמים השונים הללו וממה הושפעו? כיצד הם השתקפו בקולנוע? חלקו השני של הקורס יוקדש לקולנוע האיטלקי שהתהווה לאחר הפאשיזם, תוך התמקדות בניאו-ריאליזם אך גם בקולנוענים שפעלו בשנות השבעים ויצירותיהם הפכו את הקולנוע האיטלקי למיתולוגיה.

1700555 הספר כחפץ (כפול)

4 ש"ס, 4 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

יום ד' 19:00-17:30

ד"ר אשר סלה

מהו ספר? קשה לומר. ואכן, אין עוד חפץ כה מוכר לנו ובו בזמן כה רווי מסתורין, כה מתכלה ועם זאת כה נצחי, שבו המוחשי והמופשט נפגשים באופן כה אינטימי. תפקידיו העיקריים של הספר היו מאז ומתמיד להפיץ ולשמר את הידע האנושי. ברם, את הפונקציות הללו מילאו וממלאים חפצים שונים באינספור צורות, מה'קיפּו' - מחרוזות הקשרים המהווים טקסט אצל האינקה, ועד מגילות הפרגמנט, מהפטרולגליפים של האדם הקדמון ועד מסכי ה-iPads של הקפיטליזם המאוחר - וכולם הינם למעשה ספרים. בקורס זה נעיין בשלבים השונים של תולדות הספר מאז טבלאות החרס השומריות ועד לטקסט הדיגיטלי ולספריות וירטואליות, תוך כדי שימת דגש על המהפכות התרבותיות הכרוכות במעבר בין המגילה לחוברת, בין כתב היד לדפוס ובין הקלף לנייר. שאלה נוספת אותה נבחן במהלך הסמינר היא: האם הספר הוא אובייקט - חפץ כשאר חפצי העולם - או סובייקט בפני עצמו - ואולי אפילו הפרוטגוניסט של מה שנהוג לכנות 'התרבות החומרית'? קרוב לוודאי שהוא שניהם. המושג 'תרבות' בעצמו תלוי ביכולת האדם לרשום אותה על גבי 'ספרים' למיניהם. אם כן, האם מהותו של הספר היא רוחנית או גשמית? פיזית או מטאפיזית? בחלקו השני של הקורס נעסוק בניתוח פנומנולוגי של משמעות היות הספר - חפץ. כמו כן נבדוק את השפעתו של דמותו החומרית של הספר על מושג הטקסט, על הגדרתו, על חלקיו, על מבנהו ועל תפוצתו. נביא הזעם של הפוסט-מודרנה מצביעים על מהפכת האינטרנט ועל המצאת ה-E-books כניצני סוף העידן של הספר כחפץ חומרי ואת תחילתה של תקופה חדשה לגמרי - וירטואלית ואי-מטריאלית. בהחלט יתכן שאנו נמצאים על סף שינוי חסר תקדים של התרבות הכתובה וננסה לעמוד על משמעותו והשלכותיו.

סמסטר ב'

2700667 המסך - על יחסי סובייקט ומסך מהקולנוע ועד לסמרטפון (כפול)

4 ש"ס, 4 נ"ז

יום א' 16:00-12:30

ד"ר יצחק בנימיני

במסגרת הסמינר אבקש להציג קווי מתאר לניתוח עקרוני-תיאורטי אודות האופנים העכשוויים שבהם נתקל הסובייקט-צופה במסך (הטלוויזיה, הקולנוע והמחשב). נעשה זאת באמצעות התיאוריה הפסיכואנליטית של פרויד ולאקאן ובשילוב למידה של תיאוריות ביקורתיות העוסקות בממד של האינטרפלציה (מיעון) של הסובייקט ובאופיו הסימולטיבי של העולם הטכנולוגי-בידורי הנוכחי: בנימין, מץ, וריליו, אלטוסר, ז'יז'ק, בודריאר, מאלווי ואחרים. ראשית, יתואר המסך כ-האחר שמביט בסובייקט ומעביר אותו תהליך הן של הזדהות והן של אובייקטליות, ושנית יתואר מה שמסתמן להיות תחילתו של תהליך (אפוקליפטי ומשחרר בו-זמנית) שבו יותר ויותר המסך הן המובן הפיזי והן במובן המנטאלי מתמזג עם הסובייקט-צופה למהות אחת עד להתנדפות העתידיה של עצם ההבחנה ביניהם.

סמינרים שנתיים

9301663 על מקורו של מעשה האמנות: היידגר והמחשבה האקזיסטנציאליסטית

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר חיים דעואל לוסקי

הסמינר יציב במרכז את הקריאה בספרו החשוב של מרטין היידגר "מקורו של מעשה האמנות" (1937), ספר המהווה כתב יסוד להבנת האמנות, לניתוח מעמדה וחשיבותה לפילוסופיה מחד, ולאדם המודרני, מאידך. אך יחד עם זאת, הטענות שהיידגר מפתח בספר יכולות לשמש בסיס לטקסט ביקורתי שבאמצעותו ניתן לחשוב על האמנות הפוסט מודרנית והעכשווית, על מעמדה ומהותה של האמנות בעידן השכפול הדיגיטלי. כפי שכותב אדם טננבאום (מתרגם הספר של היידגר לעברית): "יצירת האמנות אינה כפופה לאינטרסים או למטרות. אי-התלות הזו מאפשרת דווקא לה למלא תפקיד בקידום האנושות לקראת שחרור מדיכוי. היופי של היצירה משכך ומפייס במידת מה את הסבל האנושי אבל גם תובע התמודדות ושינוי. יצירת האמנות משמרת בישותה את ההבטחה לשלמות האדם. האדם המודרני המנוכר מהווייתו, כפוף לחלוקת עבודה המשעבדת את אנושיותו למשימה חלקית והופכת אותו בכך לבורג קטן בחרושות, במכונות חברתיות. ואולם, האמנות משמרת את התקווה לפיתוח הכישורים האנושיים בשלמותם. בדיוק בגלל שהאמנות כבר אינה כפופה עוד לאילוצים ואינה מגויסת לתפקידים חברתיים היא משמרת את התקווה האוטופית לשחרור האנושיות מהדיכוי החברתי".

בסמינר נלמד את היסודות למחשבה האקזיסטנציאליסטית בכלל, ואת היסודות למחשבה ההיידגריאנית בפרט, את יחסו של היידגר לניטשה, כבסיס להגותו ולמחשבתו על יצירת האמנות ועל תפקידה, ואת היידגר ביחס לממשיכיו – סארטר, לוינאס, דרידה ואחרים, המפתחים את מחשבתו לכיוונים רדיקליים המאפשרים פיתוח הבנה לשאלה – כיצד נעמדה יצירת האמנות בלב ליבו של הפרויקט הפילוסופי? מדוע פילוסופים רואים לעצמם חובה להבין אמנות, לקרוא אמנות ולהעיר עליה ולכתוב עליה מסות וספרים, עניין שלא היה כלל אופייני לפילוסופיה המודרנית. הסמינר בנוי משני חלקים: בסמסטר הראשון – נקרא יחד וביסודיות את הטקסט, תוך הפניית המבט אחורה, הצידה וקדימה מבחינה פילוסופית, קריאה בספרות משנית ובטקסטים רלבנטיים של פילוסופים אחרים (ניטשה, פרויד, בנימין, ויטגנשטיין, אדורנו ואחרים), תוך הגש רפרטים על ידי התלמידים שיהוו כבר בסיס לעבודה הסמינריונית שתפתח לקראת הסמסטר השני.

9301628 קראפט ועיצוב בתרבות חומרית עכשווית

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר ראובן זהבי

הקראפט - יצירה מבוססת מיומנות אישית - נמצא דווקא היום במוקדי פעילות חדשים: בין טכניקות עתיקות לטכנולוגיות קצה, בין ערוץ מחאה לאורנמנט, בין עבודת היד בסטודיו לייצור יחידני וקוסטומיזציה. הוא חלק ממהלכים של קיימות ושל יחס ייחודי אל הפרט, אל היוצר ואל הצרכן. בצד העיצוב הוא נוכח באמנות, בארכיטקטורה בהכנת המזון, באופנה או ביצירה הדיגיטאלית.

הסמינר, הפונה לכל המחלקות, מבקש לפתח דיון בציר שבין עיצוב במובן הרחב לקראפט מול עבודותיהם של יוצרים ויוצרות ומעצבים ומעצבות בני זמננו. נסקור בשיעורים הראשונים, בקצרה, את התפתחות מושג הקראפט והיחס אליו. נעמיד את העשייה בהיבטים חברתיים, מעמדיים וכלכליים מתוך פרספקטיבה תיאורטית וביקורתית.

נעמיק השנה את הדיון בקראפט כדרך אלטרנטיבית במרחב התרבות החומרית של המאה הנוכחית: בנייה, מזון, מחאה... לצד זה נדגיש את פריצות הדרך האקטואליות בהכלאות שבין הקראפט לטכנולוגיות ותפיסות עיצוב אקטואליות (bio-design, open design, slow design).

נסקור מאמרים וספרות אקטואלית בנוגע לתיאוריה של קראפט, טכנולוגיה ועיצוב. נצפה במבחר תפיסות מעשיות ועקרוניות המלוות את התפתחות התחום ועתידו. את הדיון נקיים תוך התבוננות בפיתוח ועיצוב חפצים פרי ידיהם של מעצבים עכשוויים. ננתח, לאורך הסמסטר הראשון, דוגמאות של התפתחות אובייקטים הנוגעים לתחומי הקראפט. בסמסטר השני הסטודנטים יונחו לאיסוף מקורות מידע ולפיתוח הצעת מחקר לכתיבת העבודה הסמינריונית. הם יתבקשו להציג בפני הכיתה רפראט ולהכין את התשתית הכוללת לכתיבת עבודה החוקרת יוצרים, חפץ או תחום מוגדר של עיצוב עשייה עכשווית בהקשר לקראפט, לחקר, לתעד, ללמוד ולנסח, על סמך מקורות עיוניים, ראיונות שדה, עמדה אישית וביקורתית.

9401220 מעל ומתחת לקליפה: אופנה וטיפוח במדיה ובאמנות

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר שושנה מרזל

בקורס זה נבחן כיצד אופנה, אביזרי לבוש, איפור ועיצוב שיער משתלבים בתוך יצירת אומנות נאראטיבית. על ידי ניתוח פרטני של יצירות מייצגות, הלקוחות מז'אנרים שונים, נראה כיצד אביזרים אלה מתפקדים בשני אפיקים: מחד, הריאליזם המובע בהם משריש את היצירה בזמן ובמרחב; מאידך, האביזרים הללו גם כוללים פונקציות נאראטיביות: הם באים לאפיין את הדמות ואת התפתחותה בעלילה, יחד עם בניית המעטפת המעמדית-כלכלית שלה. בנוסף לשני אלו, הם גם מסייעים להביע עמדות סוציו-פוליטיות, כגון ביקורת חברתית, בניית אוטופיות, ועוד. אולם, לא בכל היצירות הלבוש מתפקד כפי שמצופה ממנו, וגם ל"סטיות" הללו יש משמעות רבה.

9301613 העיר הגדולה: מרחב, זהות, טקסט

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר עודד מנדה לוי

הקורס יעסוק בסוגיות מרכזיות במחשבת העיר הגדולה כמרחב פיסי-ארכיטקטוני וכמרחב אנושי. תתברר הסוגיה העקרונית של ייצוג עיר גדולה בטקסט הספרותי, אפשרויות הייצוג, מגבלותיו וגישות יסוד במיפוי התמה העירונית. בשלב זה נשלב עיון ביצירות עקרוניות מן הספרות הכללית. בהמשך נתאר מהלך אבולוציוני של השתנות דרכי הופעתה של העיר

הגדולה בסיפורת העברית החל מן המחצית השנייה של המאה ה-19 ועד אמצע המאה ה-20. השתנו בדרכי עיצוב המרחב, בעמדות האידיאולוגיות כלפי הנוכחות של העיר ובמעמדו של היחיד, נקודת התצפית שלו ועמדתו בדיאלוג עם הסביבה האורבנית.

9301619 מוזיקה, סאונד, קול ודימוי במודרניזם ובאמנות עכשווית

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר יעל כדורי

החל מתחילת המאה ה-20 שימשה המוזיקה מודל לאמנות טהורה בעיני תנועות אשר הולידו את האבסטרקט באמנות החזותית. הייתה זו תחילתה של מגמה אשר חתרה לעבר שירת המחיצות בין האמנויות – מגמה שבה נודעה חשיבות עליונה לשימוש האקספרימנטלי במוזיקה, סאונד, טקסט וקול.

בניסיון להתחקות אחר תהליך מרתק זה, יעסוק הסמינר ביחסי מוזיקה, סאונד, קול ודימוי באמנויות החזותיות ובאמנויות המופע, החל מהמודרניזם ועד ימינו. נבחן דוגמאות למוזיקליזציה של הציור, למוזיקה ויזואלית, ליחסי צליל ותמונה באנימציה ובקולנוע ול"סינסטזיה" אודיו-ויזואלית. בצד הדיון ביצירות המתקיימות על המשטח הדו-מימדי יעסוק הקורס בקשר שבין הנראה ובין הנשמע בצורות אמנות המתהוות בחלל ואף בזמן אמת כמו מיצבי סאונד, אמנות טקסט-סאונד, פרפורמנס ארט, מחול מודרני ותיאטרון אקספרימנטלי. ההשתתפות בסמינר אינה מותנית בידע קודם במוזיקה.

1700642 פרצופיות: בין הפנים והדיוקן

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א', 14:00-12:30

ד"ר אהד זהבי

הפרצוף הוא פוליטיקה, אומרים דלז וגואטרי, כלומר אתר מובהק של יחסי כוח. כדי לעמוד על טיבה של הטענה הזאת ועל השלכותיה נבחן את הפנים ממגוון זוויות: נבדוק מה מספר לנו קלסתר הפנים ומה מסגירה הארשת; נראה איך הפרצוף מנוכס, איך הוא מולבן ואיך הוא נטען במיניות; נברר מהו כוחו של המבט, מה מחוללת הצעקה ולמה אנשים מחייכים; ובד בבד נעקוב אחרי עוויתות בלתי רצוניות, מצמוצים מפתיעים ותווי פנים סוררים ונבדוק אם הם מאפשרים הימלטות מהסדר השליט. נתבונן בהשפעה של תכשיטים וכיסויי פנים על המשמעויות שהפרצוף מפיק ועל היחסים שהוא מעצב, ונבחן גם את חלקה של אמנות הדיוקן בפוליטיקה של הפרצוף. נתמקד בזיקות המיוחדות של הצילום לדקדוק של הפנים – משיתוף הפעולה ההיסטורי שלו עם האנתרופולוגיה והקרימינולוגיה, דרך צילומי הפורטרט האמנותיים, שמדגישים את בעיית הייצוג ואת שאלת המבע, ועד לפעולות צילום יומיומיות דוגמת הצילום התיירותי, האלבום המשפחתי והסלפי, שמבנות את היחס אל האחר ואל העצמי.

9301622 מיתוס ומציאות

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר איגור ארונוב

הקורס מתמקד בתפישות של דמותו האמן באמנות מודרנית, פוסט-מודרנית ועכשווית. השאלות המרכזיות של הקורס הן איך אמן רואה את עצמו ומביע את עצמו באמנותו מול איך הצופה וחברה תופשים את דמותו? מה היא משמעותו ומקומו של אמן בחברה? האם אמן יוצר גם מיתוס עצמי? איך שוק אמנותי משפיע על אמן ודמותו? מה הם יחסי גומלין בין דמותו "האמיתית" של אמן לבין דמותו בקונבנציות חברתיות, כגון "אמן כגאון ונביא", "אמן כקורבן של חברה", "אמן כשופט של תקופתו", "אמן טהור", "אמן מגויס" וכו'?

9301652 פורנוגרפיה: תרבות גבוהה או נמוכה?

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר ברוך בליך

אין ויכוח על העובדה כי הפורנוגרפיה היא אחת התעשיות בעלות ההשפעה ועתירות הממון. בניגוד לתעשיות אחרות ולמתווכים אחרים, חלחלה הפורנוגרפיה אל ארסנל הדימויים של תרבות המערב, בין אם בגלוי או במסווה. נמצא אותה באמנות, בתקשורת, בפרסום, בפוליטיקה ולמרבה ההפתעה נמצא אותה גם בהקשרים דתיים. למרות כל זאת, הפורנוגרפיה לא ניתנת לזיהוי בקלות, גם אם טביעות האצבע שלה מוצקות ובולטות. הואיל והפורנוגרפיה אינה תופעה חולפת, אשר את ניצניה ניתן לזהות כבר ביוון העתיקה, חשוב לבחון את קשריה עם תרבות המערב מנקודת מבט היסטורית, פסיכולוגית, סוציולוגית, אנתרופולוגית וכו'. אחת השאלות שתעלה במהלך הקורס תהיה האם תעודת הזהות של תרבות המערב היתה שונה ללא הפורנוגרפיה, האם הפורנוגרפיה היא תקלה בתרבות המערב, או היא תופעה שנקשה להסתדר בלעדיה. דגש מיוחד יושם על חדירתה של הפורנוגרפיה לאמנות (ציור, צילום, קולנוע) ואל תחומים משיקים כמו הפרסום על גווני השונים.

1700650 מוזיאון ואתיקה

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

דר' שמוליק מאירי

זה עשרות שנים שמוזיאונים (לאמנות, לטבע ולמדע, להיסטוריה ולאתנוגרפיה וכד') מתחבטים (או לפחות אמורים להתחבט) בסוגיות אתיות רבות ומורכבות. האם קוד אתי מוזיאלי נדרש בכלל? מדוע כה קשה לגבשו וליישמו? האם מדובר באיזשהו מסמך בעל תוקף אוניברסלי? כך, למשל, כיצד מתמודד מוזיאון פוסט-מודרני בעידן של סימולציות וסימולקרות עם מושג האותנטיות ועם העתקים וזיופים? כיצד מתנהל מוזיאון פוסט-קולוניאלי עם "ירושה" קולוניאלית של אלפי שרידי אדם ומיליוני פרטי ביזה ושלל? כיצד הפך מה שהיה פעם ראוי לבזוי ודחוי? ומה באשר לאובייקטים גנובים, או כאלו שנרכשו בכסף "מזוהם", היש להם מקום במוזיאון? והאם, בשמם של האמנות והמדע, מותר להציג במוזיאון הכל, גם במחיר של פגיעה בבעלי חיים, בבני אדם, בדתות, בעמים ובמגדרים? ומעל כל אלו מרחפת שאלת ההידרשות של מוזיאונים חפצי חיים לצעדים פופוליסטיים ולתערוכות "שוברות קופות" בכל מחיר. סוגיות אלו ואחרות ידונו במסגרת הסמינר תוך חיתוכים כרונולוגיים, גיאוגרפיים ודיסציפלינאריים.

9400238 סוגיות בתרבות הישראלית

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר תמר ברגר

דיון במאפייניה של התרבות הישראלית בת זמננו ובמקורותיה מנקודת מבט בין-תחומית ובדגש חברתי. התרבות הישראלית תיבחן בארבעה צירים, שיש ביניהם זיקות הדדיות ענפות: כתרבות מומצאת, כתרבות כלאיים, כתרבות מופרטת וכתרבות עולמקומית. הדיון יעשה בעזרת טקסטים תיאורטיים וייצוגים ויזאליים וטקסטואליים.

2700636 מיתולוגיה יוונית בתרבות חזותית עכשווית

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר רוני עמיר

הסמינר הוא רב-תחומי ועוסק במיתולוגיה יוונית, בפיתוח מודעות עצמית ובתרבות חזותית עכשווית. נלמד סיפורים על אלים, גיבורים ומפלצות, נדבר על משמעותם הפסיכולוגית של הסיפורים, ונעמוד על השילוב שבין נושאים מהמיתולוגיה היוונית והתרבות העכשווית. דוגמאות לכך הן: הספר משחקי הרעב, סדרת ספרי פרסי ג'קסון, משחקי המחשב והאנימציה כגון God of War ואף עבודות אמנות עכשוויות כמו עבודת הוידאו קרימסטר (The Cremaster Cycle). נברר כיצד חזרו לשיח העכשווי גיבורים ואלים, ומדוע נותרה המיתולוגיה היוונית רלוונטית גם בימינו. בסמסטר ב' ניישם את הלימוד בכתובת עבודה סמינריונית הקשורה בתרבות חזותית עכשווית.

9301657 היסטוריה ותיאוריה של מחשבים: מגלגלי שיניים ועד למחשב הקוונטי

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר בעז תמיר

הסמינריון עוסק בהיסטוריה ובתיאוריה של המחשבים מן המאה השש עשרה עם הופעתם של התקני החישוב ראשונים ועד למחשבים המודרניים של המאה העשרים ואחת. מן המאה השש עשרה ואילך המילה מחשב computer שימשה בדרך כלל לתיאור עבודתו של אדם שעסק בחישובים ידניים. לעיתים קבוצה של אנשים היוו computer. מכונות החישוב הדיגיטאליות הראשונות נולדו מתוך הקשר חברתי וכלכלי במאה התשע עשרה, אלו היו מכונות גלגלי השיניים של צארלס בבג': 'המנוע הדיפרנציאלי' ו'המנוע האנאליטי'. בבג' לא הצליח להשלים את בנייתם של המנועים ואולם הרעיונות שבבסיסם היוו את התשתית למחשבי העתיד. לקראת אמצע המאה התשע עשרה נשכח המודל הדיגיטאלי וגברה ההתעניינות במודל האנאלוגי. מחשבים אנאלוגיים שימשו כמאה שנה ועד לסוף מלחמת העולם השנייה. באמצע שנות הארבעים של המאה העשרים הופיעו המחשבים האלקטרוניים הדיגיטאליים הראשונים כמו ה-ENIAC וה-EDVAC. אלו גם השנים בהם נולדה ארכיטקטורת החישוב של וון ניומן שהיא הבסיס לארכיטקטורת החישוב המודרנית. מאמצע המאה העשרים ואילך מוצאת האבולוציה של המחשב על רקע התפתחויות טכנולוגיות, ראשיתם בהמצאת הטרנזיסטור ואחריתם בהמצאת המעגלים המשולבים. אנו נראה כי המחשב שולח זרועות לכל הטכנולוגיות של תקופתו. הסמינריון יעסוק גם בתיאוריות מודרניות של אלגוריתמים ובמודלים חדשים של חישוב כמו חישוב DNN וחישוב קוונטי.

9301662 גוף: רעיון ושפה

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

ד"ר יונה וייץ

הסמינר עוסק בגוף כאתר של פרפורמנס ותודעה. במסגרת הסמינר נעסוק במתח שבין חווית הגוף הפיזית לבין הרעיון של גוף. נדון במגוון סוגיות תרבותיות הנוגעות בשפה הסמלית והאסתטית של הגוף (המשורטטות בתפישות של טומאה וטהרה, שסעים וחריטות, דוגמת נידה, מילה וקעקועים), נתבונן בפעולת הפרפורמנס העושה שימוש בגוף ככלי אסטרטגי לעיצוב תודעה וזיכרון (באמצעות ריטואלים/פולחנים/קבוצתיים ואישיים). כמו כן נעסוק בנראטיבים של "אחרות" המנגדים את המוגדר כנורמטיבי ו"נורמאלי" (כגון ייצוגי מגדר ומיניות המתגלמים לדוגמה בקולנוע של אלמודובר, בדוקומנטרי של צוריה ובעבודות הסמליות של דוד עדיקא), בסוגיות של גזע ואתניות (לדוגמה בהקשרי כסוך פוליטי ו/או מזרחיות), ובפרקטיקות מגדריות ועוד.

באמצעות טקסטים תיאורטיים (כגון פוקו, בורדיה, בטאי, בארת, באטלר, מרלו-פונטי, רז, אוסטיין) וחזותיים (קולנוע, תיעודי ודוקומנטרי- אישי) נבקש לזהות ולפענח את אסטרטגיות הפעולה, הגליויות והסמויות, המופעלות על העצמי ועל הקבוצתי ואת דרגת החופש של ההתנגדות.

הסמינר שואף לברר את משמעות התובנות המופקות באמצעות הגוף על ידי עיסוק בסוגיות מורכבות וקונפליקטואליות בהקשר הגוף ומופעי הגוף ובכך להציף את מרכזיותו כפלטפורמה תרבותית

9306662 על המבט

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

ד"ר דרור פימנטל

המבט הוא אחת התמות המרתקות והעמוקות ביותר בשיח הפילוסופי והפסיכואנליטי של ימינו, אשר נוגעת בשאלות עקרוניות בדבר מבנה הסובייקט והיחס שלו אל עצמו, אל העולם ואל האחר. במסגרת הסמינר נתבונן ביצירות אמנות העוסקות במבט, ונקרא בטקסטים משל מישל פוקו, עמנואל קאנט, מרטין היידגר, לואי אלטוסר, עמנואל לוינס, ז'אן-פול סרטור וז'ק לאקאן. בתוך כך נערוך מעין מיפוי של מבטים: המבט הכובש, המבט הפוגש, המבט הרשמי, המבט החטוף, המבט החוזר, מבט הריבון, מבט האל, מבט החיה ומבטו של האחר.

סמינרים משותפים עם המחלקה לארכיטקטורה

9301664 סמינר מראה מקום – קריית היובל

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום ג' 21:00-18:00 בקריית היובל

מרצים: מורי היחידה לאדריכלות אזרחית וצוות המרכז לפדגוגיה אורבאנית

הסמינר פורס מצע רעיוני ומציע סביבת עבודה לפיתוח כלים ומתודולוגיות עבודה לשיתוף ציבור בתהליכי תכנון. הוא ישלב בין לימוד תיאורטי לבין פיתוח פרויקט עיצובי ועבודה מעשית במרכז לפדגוגיה אורבאנית בקריית היובל. באמצעות פעולה רב תחומית המשלבת פרקטיקה של אמנות, עיצוב ומדע אזרחי נבחן כלים ושיטות לשותפות אזרחית בתהליכי תכנון. העבודה תתבצע בצוותים רב מחלקתיים שייקחו חלק בהיבטים שונים של עבודת המרכז ביניהם: איסוף ועיבוד מידע תכנוני; פיתוח כלים אמנותיים ועיצוביים לשיתוף מידע והנגשת המידע לקהילה, פעולות ישירות במרחב הציבורי ויצירת חזון תכנוני עם תושבי השכונה. 'מראה מקום' הוא פרויקט רב מחלקתי מתמשך בבצלאל הפועל החל מ-2011 בשכונת קריית היובל ובכפר ליפתא שבירושלים. השנה, 'מראה מקום – קריית היובל' יועבר כסמינר משותף למחלקה להיסטוריה ותיאוריה והיחידה לאדריכלות אזרחית במחלקה לארכיטקטורה.

הקורס פתוח לסטודנטים מכל מחלקות האקדמיה ומוגבל ל-8 סטודנטים בלבד

9301665 סמינר מראה מקום – ליפתא

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום ג' 21:00-18:00 אחת לשבועיים במרכז העיר

מרצים: הילה זקסנברג ומורי הסדנא לשימור

הקורס מציע מסגרת רעיונית ומעשית לפיתוח שיטות חדשות לפרשנות ותצוגה במדיה דיגטלית של הכפר הנטוש ליפתא. בחלקו הראשון של הקורס נלמד על אודות ההיסטוריה המרובדת של הכפר, נסייר בשטחי הכפר ונבדוק יחד כיצד פרקטיקת השימור פועלת כמוסד תרבות האוצר נרטיב תרבותי בסביבה העירונית. כך נבחן כיצד השימור, בדומה לסוכני תרבות כמו הספרייה, המוזיאון והארכיון, מעצב תרבות זיכרון. בחינה זו, במטרה לעמוד על ההקשר הרחב של תרבות הזיכרון, תלווה בקריאה משותפת של טקסטים העוסקים בשימור עכשווי ואלטרנטיבי

ובפרקטיקה של מוסדות תרבות שונים. בחלקו השני של הקורס נשתמש במדיות דיגיטליות שונות כדי ליצור עבודות העוסקות בפרשנות ותצוגה של הכפר הנטוש ליפתא. עבודות אלו תיעשנה בשיתוף פעולה עם חברי קהילות שונות להם זיקה לכפר. לאורך השנה יתקיימו מספר סדנאות עם אנשי מקצוע מתחומי השימור, המדיה והתיאוריה. 'מראה מקום' הוא פרויקט רב מחלקתי מתמשך בבצלאל הפועל החל מ-2011 בשכונת קריית היובל ובכפר ליפתא שבירושלים. השנה, בהמשך לפעילות העבר, 'מראה מקום - ליפתא' יועבר כסמינר משותף למחלקה להיסטוריה ותיאוריה והסדנא לשימור המורשת הבנויה במחלקה לארכיטקטורה.

הקורס פתוח לסטודנטים מכל מחלקות האקדמיה ומוגבל ל-8 סטודנטים בלבד

* במהלך חופשת הסמסטר וחופשת הפסח ייערכו שתי סדנאות מרוכזות בנות יומיים כל אחת (הנוכחות בסדנאות חובה).

אתר האינטרנט [מראה מקום - ליפתא](#)

שנים ג'-ה'
קורסי בחירה מתקדמים

מסטר א'

1700607 אמנות בקונטקסט (הקורס מתקיים בתל אביב)

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום ו' 10:30-12:00

נירית נלסון

האמן הצרפתי דניאל בורן העמיד באחד מכתביו את יצירת האמנות אל מול פרוסת לחם: אם נמקם יצירת אמנות במאפייה, היא לא תשנה את הפונקציה של המקום ולעולם לא תהפוך לפרוסת לחם. לעומתה, אם נציג פרוסת לחם בחלל תצוגה היא עשויה להפוך ליצירת אמנות, לפחות למשך התערוכה. בקורס נתבונן ונדון במערכות יחסים סבוכות כמו אלה שבין יצירת אמנות לסביבת התצוגה (מוזיאון, גלריה, חלל אלטרנטיבי, מרחב ציבורי, מרחב פרטי), בין יצירת אמנות אחת לרעותה (שיקולי תצוגה, שיח בין יצירות האמנות המחלקות מרחב משותף), בין היצירה לתערוכה (לקונספט הכללי) ובין היצירה לטקסט שנכתב עליה (טקסט קיר, טקסט בקטלוג – פרשנות; עיתונות - ביקורת).
הקורס יתקיים בימי שישי בתל אביב ויכלול בעיקר סיורי גלריות, מוזיאונים וחללים אלטרנטיביים. כמו כן יתקיימו מספר מפגשים בבניין לימודי תואר שני של בצלאל, ברחוב סלמה, בתל אביב.

1700674 בין אחווה לאיבה: יחסי יהודים וערבים בראי הקולנוע הערבי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 10:30-12:00

איל שגיא ביזאוי

מאז ראשית כניסתו של המדיום הקולנועי אל המזרח התיכון ואל ארצות ערב בכלל ניתן ביטוי ליחסי יהודים וערבים ביצירות קולנועיות רבות. יצוגיהם של יחסים אלו רבים ומגוונים, והם משתנים מתקופה לתקופה ומארץ לארץ: החל בסרטים המתארים יחסי דו-קיום ואחווה בין היהודים לשכניהם המוסלמים והנוצרים, עבור בסרטים המציגים את המתחים בין הקהילות, וכלה בסרטים המתמקדים בסכסוך הישראלי-ערבי סביב שאלת ארצישראל/פלסטין. בחלק מן הסרטים הללו ההתמקדות היא ביחס יהודים וערבים, תוך הקפדה על ההבדל בין "יהודי" ל"ציוני" או "ישראלי", ובחלק אחר ההתמקדות היא ביחסי ישראלים-ערבים או ישראלים-פלסטינים, תוך טשטוש הקטגוריות "ישראלי" ו"יהודי". במהלך הקורס נצפה בדוגמאות שונות

מסרטים שנעשו בתקופות שונות בעולם הערבי וננתח אותן. במיוחד נתמקד בסרטים שנעשו בפלסטין/ישראל, מצרים, מרוקו, תוניס ולבנון.

1700665 הכל אודות נעליים ועוד קצת על כפות הרגליים

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר אליה ברטל

נעליים - כחול אשר על שפת הים. אין ספור נעליים - ואין ספור מחשבות אודותיהן. הצצה חטופה, תשקף מיד מצב עניינים זה. באו ניקח לדוגמה את נעלי הזכוכית של סינדרלה. מה לא נאמר ונכתב אודותיהן.. המחקר האנתרופולוגי, הראה שמוטיב הגבר המזהה את אהובתו באמצעות נעל שאבדה, הוא עתיק יומין - ועדויות לכך נמצאו עוד במיתולוגיה של מצרים העתיקה. המחקר הפסיכואנליטי, פירש סיפור זה בהקשר אדיפאלי (איך לא!?), והראה כיצד מתגברים על "חרדת הסירוס" ו-"קנאת הפין" באמצעות סיפור על כף רגל, ההולמת באופן מושלם - נעל מזכוכית. התנועה הפמיניסטית לא נותרה דוממת. היא נחלצה מייד לעזרת סינדרלה - וקראה לה לחלוץ את נעליה - שהרי "לא כל הנוצץ זהב הוא" ויש להעדיף רגל ענייה ומשחררת על פני נעל מזהבת (ראו סינדרלה של דליה רביקוביץ'). התנועה הפמיניסטית אף אמרה לסינדרלה - "אל תחיי בסרט!", ויצרה סרטים בהם סינדרלה מורדת. לא עוד נעל זכוכית כולאת ומשתקת, אלא נעל ספורט קלה ומשחררת. וכמו באגדות כך גם בסרטים: סוף טוב - הכל טוב. סינדרלה בוחרת נסיך חלומות, ומגישה לו נעל למזכרת. אז במה יעסוק הקורס? לא רק בנעליים של סינדרלה, אלא בנעליים בהקשרים שונים: נעליים כדיוקן עצמי באמנות ובספרות, ונעליים בפולחן הדתי - מטקס החליצה ביהדות ועד להסרת הנעליים בפתחו של המסגד המוסלמי. וכמובן נעלי הלוטוס במזרח ועדויות לקיומה של מסורת דומה גם במערב. וכמובן, שאי אפשר גם בלי תרבות ישראלית - שהרי כל סיפור אהבה מתחיל "בסנדלים על גשר הירקון". כמובן שאי אפשר בלי קצת פילוסופיה. אז בהקשר זה, יבחן הנושא באמצעות המעבר מהעידן הדתי הימי ביניימי - לעידן המודרני. בעידן הדתי, האדם נשא עיניו למרומים, בתקווה להגיע באחרית הימים לעולם שכולו טוב. אך בעידן החילוני (אקזיסטנציאליסטי) - עידן בו קרסה הוודאות ביחס לאחרית הימים - האדם משפיל עיניו מדי יום אל האדמה ואל כפות רגליו והוא מייחל לעולם, שיהיה בו לפחות מעט מן הטוב. אז מעט מן הטוב, הזה ננסה לטעום בקורס..

נ.ב. תנאי מוקדם להשתתפות - אהבה לנעליים !

1628 פרנץ קפקא – משל וארכיטקטורה

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

יז'י מיכלוביץ'

הקורס יתמקד במספר סיפורים 'קצרים-ארוכים' של פרנץ קפקא: המחילה, הגלגול, מושבת העונשין, החומה הסינית ועוד. בקורס נדון ביצירות אלה ונתמקד ב'ארכיטקטורה הווירטואלית' הקפקאית, והדרכים בהן חללים ארכיטקטוניים בנאליים ורגילים (משרדים, פרוזדורים, חדרי שינה, ואפילו רצפות) משתנים ללא הרף, בהתאם להלך הרוח של הדמויות, והופכים לחריגים ומוזרים. בנוסף לממד הארכיטקטוני ביצירתו, נדון גם בקפקא כיוצר ה'הוגה בתמונת' וננסה לשפוך אור על יצירתו כנובעת מחשיבה ציורית.

1700651 קלאסיקה מאוירת לילדים

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

אורנה גרנות

במהלך הקורס נבחן מגוון ספרי ילדים מאוירים ונסקור את התפתחותו של הספר המאויר לילדים מן המאה ה-19 ועד ל"פיקצ'רבווק' של ימינו. מטרת הקורס היא למקד את תשומת הלב והמבט אל האיור כפרשנות חזותית לטקסט מילולי בכלל, ואל הספר המאויר לילדים כסוגה ייחודית בפרט. ההתבוננות ההיסטורית-תרבותית על הפן החזותי של הספר המאויר תיעשה תוך מתן דגש לתרומתם הייחודית של האיור והמאיירים אל התהוותן של היצירות הקלאסיות לילדים. יצירות לדוגמא: יהושע, הפרוע, פו הדוב, פיטר ראביט והקוסם מארץ עוץ.

מאירים לדוגמא: וולטר קריין, רנדולף קלדקוט, מוריס סנדק וטומי אונגרר.

2700673 אלים וקדושים בשירות התרבות החזותית החילונית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר נעמי מאיר-דן

סוסים טרויאניים ושואות אפוקליפטיות מרבים לככב במקומותינו. מה להם ולשיח העכשווי? מדוע ונוס, הרקולס ונרקיס צצים ביצירות רבות כל-כך חרף העובדה שאף אחד אינו מאמין יותר באלוהיות היווניות והרומיות? ומה יוצרים ישראלים מוצאים בישו, באמו ובקדושים נוצריים אחרים? במלים אחרות, האם וכיצד הצגתם של החייל בתור ישו /או של הדוגמנית בתור ונוס מחדדת את האמירה שאליה חותר האמן/ המפרסם, מעצימה אותה ומייחדת אותה? הגבול בין אמונה לכפירה ובין "דתי" ל"חילוני" אינו חד-משמעי ומוכן מאליו, כפי שאולי נדמה, אלא היה בימינו לנזיל ולמתעתע. למרות זאת, מן הידועות שהאמנות הדתית לדורותיה ניכסה לעצמה מרכיבים הן מדתות אחרות הן מהתרבות הלא-דתית. ולחלופין, העולם ה"חילוני" פונה לעתים למיתוסים דתיים – כאלו שאבד עליהם הכלח, כמו גם כאלו שממשיכים להיות רלוונטיים. מן הבחינה הזו יש הבדל מהותי בין החייאתם של מוטיבים פגאניים "מתים" לבין אימוץ של מוטיבים נוצריים – "חיים" בעליל – שלא לצורך העמדת מסר נוצרי. הקשרים בין שני ה"עולמות" האלו יעלו לדיון במסגרת קורס המוקדש לבחינתם של יצירות אמנות, כרזות פוליטיות, צילומי עיתונות ופרסומות המבקשים להעמיד מסר "חילוני" (הנוגע, לרב, באירועים עכשוויים – פוליטיים, חברתיים, תרבותיים ואפילו אישיים) באמצעות שימוש מודע, מוצהר (ולעתים קרובות אף בוטה) במרכיבים השאולים מהעולם הדתי – הן זה הפגאני הן זה הנוצרי.

1700672 כיצד חושבת הפילוסופיה העכשווית על האמנות?

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר חיים דעואל לוסקי

בקורס זה נכיר לסטודנטים את המחשבה המודרנית במשבר, ובעיקר נעסוק במעבר מפילוסופיה מודרנית, רציונאלית לפילוסופיה פוסטמודרנית, אי-רציונאלית, הקשורה לאמנות הפוסטמודרנית והעכשווית. מטרת הקורס להקנות ידע במושגים, במונחים ובארגז הכלים החדש שנוצר בדיונים שהתחוללו בקבוצת הפילוסופים הצרפתים הקשורים למה שמכונה במקור poststructuralism. בין נושאי הקורס: מבואות בפנומנולוגיה, פילוסופיה אנליטית, אקזיסטנציאליזם וסטרוקטורליזם. ניטשה, פרויד ומארקס, היידגר, לקאן, דרידה לוינס, פוקו, הולדת האחר, מושג ההבדל, ריאליזם ספקולטיבי, ביקורת המיניות ומחשבת הריזום ועוד.

1700675 תרבות פופולרית בעולם הערבי: מוזיקה, קולנוע ואינטרנט

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

איל שגיא ביזאוי

סדרת ההתקוממויות שהחלה בסוף שנת 2010 בארצות האזור וזכתה לכינוי "האביב הערבי" הפתיעה מומחים רבים, הן אקדמאיים הן צבאיים ומדיניים והן מתחום התקשורת. מסתבר שנאומיהם של מנהיגי המדינות השונות, דרשותיהם של חכמי הדת, הזזת כוחות צבא מנקודה אחת לשנייה, ואפילו מאמרי מערכת אינטלקטואליים, לא די בהם כדי לספר על הלכי הרוח ועל התחושה הכללית בקרב החברות הערביות השונות. בתחומי הקולנוע, המוזיקה וברשתות החברתיות, לעומת זאת, ניתן היה לחוש ברחשי מחאה וביקורת ואף בניצני התקוממות, אשר גם אם לא היה בהם די כדי לחזות את שעתיד להתרחש, הרי שבוודאי סיפקו תמונה שונה, ואף הפוכה, לזו שהמדינה ביקשה לצייר. רבים מהאנשים שחיים בעוני מחפיר במדינות ערב, נאמר שוב ושוב ע"י מומחים שונים, יעדיפו בכל זאת להחזיק בביתם צלחת לקליטת שידורי הלוויין בטלוויזיה. עבור רבים מן האנאלפאבטים בעולם הערבי, טוענים חוקרים שונים, סדרות ותוכניות הטלוויזיה וסרטי קולנוע מעצבים את תפיסותיהם יותר מכל ספר אינטלקטואלי, חשוב ככל שיהיה. בקורס נבחן את הקולות המשמשים שופר לרעיונות

של התרבות הממלכתית ומוכתבים מ"למעלה" לעומת מוצרי התרבות הפופולארית המשמיעים את מגוון הקולות של ההמונים כפי שבאים לידי ביטוי בסרטי קולנוע מצריים המייצגים את המיינסטרים ולעומתם בסרטי קולנוע עצמאיים שנעשים במצרים ובלבנון בשנים האחרונות; במוזיקת הפופ הערבית ולעומת זאת בסצנת המוזיקה האלטרנטיבית שהתפתחה בלבנון, מצרים, ירדן, פלסטין, תוניס ועוד; ובאינטרנט, על הרשתות החברתיות שבו ועל התוכניות והסרטונים המועלים ביוטיוב ובערוצי אינטרנט שונים.

2800137 מבוא לתרבות סייבר

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר רומי מיקולינסקי

תרבות סייבר יוצאת מתוך ועוסקת בסביבה שספוגה בטכנולוגיה אלקטרוני ובמרחב הנוצר בין אנשים, מחשבים והסביבות השונות בהן משתמשים בטכנולוגיות אלקטרוניות. בקורס זה נסקור ביטויים תרבותיים (קולנועיים, ספרותיים, אופנתיים ואומנותיים) וטכנולוגיים (מובייל, מדפסות תלת מימד, וכסף וירטואלי) ונדבר על האופן בהן הטכנולוגיה ארוגה במרחב ומשפיעה על התקשורת בין אנשים לאנשים, אנשים ומחשבים, וגם בין מחשבים למחשבים.

9301626 אק-סתטיקה

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר דרור פימנטל

האם האמנות מחויבת שיהיה לה אובייקט כדי שתוכל להתקיים? האם היא כרוכה בהכרח בחפץ? ומה אם האמנות אינה אלא אירוע? אירוע שממהותו לחלוף, אך גם לחשוף את ההווה, האמת, האל או את האחרות. הקורס יתבונן באמנות מנקודת מבט פנומנולוגיה עכשווית, וינוע לעבר הגדרתה כאירוע של ביאת האחר. תנועה זו תושג בקריאת טקסטים משל ניטשה, היידגר, מריון וגם משל בארת ולאקאן, ובהתבוננות מודרכת ביצירות אמנות.

2800134 בין אופנה ואידיאולוגיה

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר שוש מרזל

על פי מילון אבן-שושן, אידיאולוגיה מוגדרת כ"מערכת של אידיאות, מכלול רעיונות בתחום מסוים – מדיני, לאומי, חברתי וכדומה". לעומת זאת, יש הרואים באידיאולוגיה השקפת עולם כולל, המתייחסת למציאות הנוכחית והעתידית כאשר מטרתה היא ליצור מסגרת רעיונית המאפשרת לאדם לארגן ולהבין את עולמו. לא רק הכתיב אלא גם הבדלי ההגדרות מראים עד כמה המושג אידיאולוגיה הוא חמקמק, ועד כמה ניתן להצר אותו או להרחיבו. מורכבות זו מתחדדת כאשר בוחנים כיצד אידיאולוגיה באה לידי ביטוי בלבוש, לאורך ציר הזמן. בקורס זה נתמקד בגילום אידיאולוגיות שונות באמצעות הביגוד, ונבחן בין השאר, אידיאולוגיות פוליטיות, דתיות, לאומיות ועוד.

2700683 צילום בספרות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר עודד מנדה לוי

למעלה ממאה שנים סיפורים הנוגעים בצילום, כלומר בתצלומים, בפעולות צילומיות ובצלמים, משקפים מציאות מורכבת ומעורפלת, הכרוכה פעמים הרבה בהיבטים המתקשרים בזיכרון, במסתורין ובעמימות מוסרית ופסיכולוגית. איזה תפקיד ותפקוד יש לנוכחות טקסטואלית של תצלום ביצירה? איזה מעמד ותכלית יש לתצלום ביצירה ספרותית? מה הם האפקטים הפואטיים המתחוללים לנוכח מכלול הופעות הצילום בטקסט (תצלום, פעולת הצילום, הצלם?) בקריאת מגוון רחב של סיפורים, הן מן הספרות העברית והן מן הספרות הכללית, נחשוף היבטים, לעיתים פרובוקטיביים, של מפגשי צילום טקסט המעמידים מציאות סנטימנטלית, אובססיבית, טרגית וכיו"ב. נקרא בין היתר מיצירתם של ברנר, בארון, אורפז,

בירשטיין, שבתאי, מטלון, קאלווינו, אפדייק, קארבר, זבאלד ואחרים.

9401237 איינשטיין: מאה שנה לתורת היחסות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א', 14:00-12:30

ד"ר בעז תמיר

מאה שנה מלאו לתורת היחסות. על רקע אווירה פוליטית חברתית מהפכנית, משבר חריף במדעים של סוף המאה התשעה עשרה, ועלייתה של חשיבה פילוסופית רלטיביסטית, מופיעה בתחילת המאה העשרים אחת התורות הפיזיקאליות המהפכניות ביותר שידע עולם המדע: תורת היחסות. קבלתה של תורה זו, משמעה – הרס מן היסוד של תפיסת עולם קודמת, זו של ניוטון. הקורס יציג את הרעיונות המרכזיים של תורת היחסות הפרטית והכללית ואת המשמעויות הפילוסופיות מאחורי רעיונות אלה.

1700637 אהבה ממבט אחרון: ייצוגי עיר וחוויה עירונית באמנות המאה ה-20

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

יז'י מיכלוביץ'

עיר כמציאות חזותית, רגשית, ומושגית ללא כל תקדים בעבר מזוהה עם התכנים המובהקים של ה'מודרניות' ועם ההכרה העצמית של האמנים הבולטים של המאה ה-20. הקורס יעקוב אחר גלגולים של ייצוגי המציאות והחוויה העירונית באמנות והגות מודרנית, כנעים בין שני קטבים: כאוס וגריד. הדגש בקורס יושם על הבנת המושגים הללו כשפה חזותית ומושגית ייחודית, ועל המימדים שלהם: פרגמנט, מבט מקרי, סחרור, סתירה בלתי פתירה מצד אחד, ומשטור, גיאומטריה מלבנית, קו ישר, מבט על מאחד, מצד שני. נקודת הזינוק של הדיון היא פאריז במאה ה-29 ונקודת הסיום היא תופעת עיר על, מושג ה-junk space ועיר כאפוקליפסה דיגיטאלית וחורבה של סימנים, אובייקטים וארכיטקטורה. מקום מיוחד יוקדש לעלייתה של דמות המשוטט ומבטו על העיר המודרנית. לצד אמנות חזותית (בעיקר ציור וצילום) התלמידים יחשפו בצורה סלקטיבית להוגי דעות ואנשי ספרות שנדרשו לנושא.

2800135 ביצוע קולי של שירה

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר עודד מנדה לוי

בקורס נבחן את שאלת הביצוע הקולי (כלומר קריאה בקול / דקלום) של שירה. הביצוע הקולי הוא בסיס עקרוני ורב חשיבות בהצגת היצירה, וביכולת לדון בה מתוך כבוד לטקסט ואפשרויות הבנתו. המחקר והפרקטיקה של קריאה בקול מתמקדים במה שמייחד את השירה מז'אנרים אחרים, אותו מסתורין רתמי, אותו המתח שבין "כתיבה" ל "קול", בין טקסט/תחביר/סמנטיקה לבין ריתמוס, מכלול ההיבטים הפרוזודיים, ומימוש אקוסטי ואופני ביצוע. מחקר ובחינה מעשית של הכרעות בקריאה קולית מתייחסים למכלול ההיבטים הנוגעים לתורת השיר. אולם, מתודת הקריאה הקולית מציגה פרשנות ומשמע החומקים מ"ניתוח", ופונים ליצירת דיאלוג קונקרטי, חושי, מנטלי ומוסיקלי, תזכורת שהשיר הוא פעולת דיבור המתממשת גם (ולעיתים רק) בביצוע של קריאה קולית. "השירה היא אלימות מאורגנת כלפי המבע הרגיל" (יאקובסון). ביצוע קולי של שירה יוצר קשב מחודד במפגש עם הטקסט ומדגיש את ייחודיות המבע, את הטקסטורה של השיר, את תכונותיו החושיות, את המאגיות והמוסיקליות יותר מאשר את ה"ספרותיות" שבו. הקורס בעזרת מרחב של מקרי קריאה מוקלטים ומבוצעים של שירים יהווה תשתית לגיבוש גישה אלטרנטיבית במפגש עם שירה. נעמוד על מכלול מרכיבי הביצוע הקולי, סוגיות בדיקציה ואינטונציה, ניגון ומקצב. נעסוק בשאלות פרשניות של הטקסט כיסוד לקריאה, נבחן גישות לביצוע קולי והשתנותן של נורמות ביצוע, נקליט ונאזין לעצמינו, למשוררים ולקרייני שירה.

1700641 הדימוי והמבט בראשית המאה ה-21

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א', 14:30-16:00

ד"ר אהד זהבי

בעידן שבו דימויים נוצרים בקצב מסחרר ומופצים במהירות הבזק ראוי לתהות על מעמדו של הדימוי ועל כוחו של המבט. האם הדימוי עוד מעיד על ממשות כלשהי, או שהוא מתייחס רק לדימויים אחרים? האם הוא נובע ממקור אותנטי, מיד מכוונת, או שהוא תוצר מובהק של מנגנונים טכניים לייצור דימויים ולשכפולם? האם הוא מציינת בהכרח להיגיון של השוק הגלובלי ולא־ינטרסים של השלטון, או שאפשר לשתול בו זרעים של מחאה? ומה על העין, שמולעתט בדימויים: האם היא מסוגלת לראות, לברור, להתנגד? האם היא יכולה לעורר את הגוף לפעולה?

אלה הן כמה מן השאלות שנברר בקורס, בעזרת טקסטים תיאורטיים ומגוון של דימויים קונקרטיים. אחד הצירים המרכזיים של הדיון יהיה האירוע שהתחולל ב-11 בספטמבר 2001 בארצות הברית ועל מסכי הטלוויזיה ברחבי העולם – אירוע ספקטקולרי שמעורר שאלות חשובות על הדימוי ועל המבט בראשית המאה ה-21 – אבל ממנו נתגלגל לאירועים אחרים ולדימויים אחרים, ודרכם נתהה על המסגרות שבתוכן מתנהל כיום המבט שלנו ועל האפשרויות שעוד פתוחות לפנינו.

2700558 אורבניות: עיצוב העיר בקולנוע ובמדיה (כפול)

4 ש"ס, 2 נ"ז

יום א' 14:30-18:00

סיגל בר-ניר

הקורס יעסוק בשתי יצירות מרכזיות של המערב במאה ה-20: העיר והקולנוע. בסוף המאה ה-19 העיר משתנה והופכת למושא מרכזי לדיון ופעולה. הקולנוע מאידך מתחיל את דרכו בתקופה הזאת, ומתפתח להיות אחד התחומים המרכזיים בתרבות העממית והגבוהה. הקורס יעסוק בשאלת היחסים ההדדיים שנוצרו בין התחומים הללו: מדוע המרחב העירוני הופך למצע ולחומר גלם בקולנוע? וכיצד המבט הקולנועי הופך לנקודת מוצא להתבוננות על העיר ולתכנונה? וכיצד מתוך יחסי הגומלין האלה נוצרת ומדומיינת העיר? הקורס ידון בעיצוב העיר בז'אנרים שונים של הקולנוע והמדיה החדשה ובאסכולות השונות של תכנון אורבני.

1700661 ג'אז: לשמוע, לצייר, לחשוב

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:30-18:00

ד"ר אביב לבנת

ג'אז- הסוגה האמנותית שהתפתחה במוסיקה בתחילת המאה העשרים חצה את שדות הכותנה חדר והשפיע על שדות מחשבה, תרבות ויצירה מגוונים בעולם כולו. צלילי הג'אז ליוו את המאה העשרים ברגיעה הדרמטיים וניתן להשקיף על סגנונות הג'אז המרכזיים שעלו בעשורים השונים כמשתקפים מתוך ולעיתים אף מסמנים תופעות היסטוריות ותרבותיות ולוקחים חלק במארג התרבותי-חברתי המבנה אותם. לאורך העשורים השונים של המאה העשרים התגבשו סגנונות הג'אז השונים מהבלוז, הסווינג, הביבופ הג'אז החופשי ועוד והפליגו לארבע קצוות תבל כשהם נקלטים בקרב לאומים שונים. מהו הג'אז? מהו הצליל שלו? הצורה שלו? המחשבה שלו? תוך חשיפת שאלות יסוד אלו בפילוסופיה של הג'אז הקורס יבקש לעמוד על רגעי מפתח בהיסטוריה של הג'אז ולבחון את ההשפעות של צורת ביטוי ייחודית זו על התרבות המערבית, ספרות, אמנות ופילוסופיה של המאה העשרים וראשית המאה העשרים ואחת. מוסיקאים והוגים ביניהם ג'ון קולטריין, אורנט קולמן אריק הובסבאום, תאודור אדורנו, ז'יל דלז, אמנים, סופרים, פילוסופים וכמובן מוסיקאים אשר לקחו חלק בהבנייה ובהעשרה של התרבות והאמנות העולמית בזיקה לאמנות הג'אז יידונו במהלך הקורס שילווה במצגות סאונד ווידאו. יידונו מושגים כמו: אימפרוביזציה, ביט, שאלה תשובה, מודליות, סינקופציה,

אשכולי צליל, פוליריתמיות ועוד, תוך מעקב אחר האופן שבו הם מהדהדים באמנויות החזותיות, בוידאו, אמנויות מיצב ומיצג, במהלכים קונספטואליים, כמו גם בביטויים של אמנות שימושית ובחיבור שבין אמנות לחיים. הסטודנטים יוזמנו להיחשף לארגז כלים אלטרנטיבי אשר הג'אז מציע להרחבת המבע היוצר ולביסוס מערך ידע תיאורטי באוריינטציה מוסיקאלית.

2700677 נפש יהודי: סוגיות נבחרות בתולדות השואה והנצחתה בישראל

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

ליאור אלפרוביץ'

מלחמת העולם השנייה ורצח העם היהודי במהלכה, השפיעו באופן ישיר הן על הקמת מדינת ישראל והן על צביון החברה. קורס זה מבקש להציג את תולדות השואה כמאורע היסטורי, וכן לבדוק באילו אופנים עוצבה הנצחתה מאז הקמת מדינת ישראל ולפענח את האידיאלים שהביאו אותנו כחברה להנציח את השואה כפי שהדבר נעשה בימינו.

1700503 עולם הפרסום – הדור הבא

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

רן רבן

הקורס יספק לסטודנטים כלים עדכניים כדי להתמצא ולתפקד במרחב הרב-ממדי של התקשורת השיווקית המשתנה יחד עם הצורך לקדם רעיונות חברתיים בנושאים כמו: אורח חיים בריא ופעיל, איכות הסביבה, הפער בחלוקת ההכנסות, אלימות במשפחה ועוד. הקורס יעסוק בדוגמאות ומקרי מבחן רבים מן השנים האחרונות המסמנים את הדור הבא של תעשיית הפרסום, את ה"הזדמנות הגדולה" של הארגונים החברתיים ואת הדרך הנכונה לשלב את התאגידים המסחריים בקידום רעיונות חברתיים לשיפור החברה והסביבה. הקורס יתמקד במרחב המוגדר על ידי הנושאים הבאים ובמיוחד בקשר ביניהם: תורת המותג, ערוצי המדיה החדשים, שיווק חברתי. העבודה המסכמת של הקורס תעסוק בקשר שבין מותגים ורעיונות חברתיים בעידן של ניו-מדיה.

מסטר א' יום ד'

1700652 מושג באמנות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום ד' 19:00-17:30

נירית נלסון

ב-1968 ג'ון בלדסרי קבע כי "אמנות היא יצירה לעין וניתן רק לרמוז עליה באמצעות מילים". משפט זה הוא חלק מפסקה שרשם על בד קנבס, כלומר חלק מציור שכתרתו "מהו ציור". ביצירה זו המחיש בלדסרי את המורכבות בהגדרת המושג אמנות. מושג הוא רעיון, או עקרון מופשט שאנו תופסים בשכלנו ומשמעותו מקובלת על הכלל. רכישת מושגים מקובלים על הכלל היא חלק בסיסי בלימוד שפה וכך גם לגבי שפת האמנות ולגבי השפה בה מנתחים ומתייחסים ליצירות אמנות. לעיתים קרובות אנו משתמשים במושגים מבלי שפירושם ושורשיהם נהירים לנו ולכן גם הייחוס שלהם יכול להיות שגוי. ובמילים אחרות, מבלי שיהיה לנו מושג מה משמעותם הנכונה. השימוש במושג אוונגרד, לדוגמא, נפוץ למדי אך לעיתים קרובות משוך לאדם, לאירוע או ליצירה שאינם זכאים לו. מושגים אחרים המרכזיים לתחום האמנות וחשובים להבנתה, זרים לנו. הקורס יכלול סדרת הרצאות על מושגים באמנות ואופן ביטויים על ידי יוצרים עכשוויים המבקשים להאיר מושגים או ליצור איתם דיאלוג ולבחון את תקפותם.

1700504 זכויות יוצרים

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום ד' 17:30-19:00

עו"ד אייל פרייס

מטרת הקורס להקנות מושגים ועקרונות בדיני זכויות יוצרים ומדגמים ביצירות אמנות, יצירות אדריכליות, תצלומים, עיצובים גרפיים, עיצובים קראמיים, צורפות ועיצובים תעשייתיים. יסקרו זכויות ביצירות מיוחדות ותידון השאלה מהי העתקה אסורה ומותרת של יצירה (למשל בהקשר פרודיה). תנותח זכות האמן למנוע מאחרים לערוך שינויים ביצירה. עוד ידון: מסחור זכויות והגנה בארצות זרות על זכות יוצרים, ומדגם של יוצרים ישראלים.

שנים ג'-ה'

קורסי בחירה מתקדמים

מסטר ב'

2700642 הישראלי בראי הקומיקס

4 ש"ס, 2 נ"ז

יום א', 10:30-14:00

צחי פרבר

מטרת הקורס להציג את האופן בו נתפסת ההווה הישראלית על גווניה הרבים באמצעות הקומיקס. הקומיקס הישראלי שנוצר טרם הקמת המדינה ועד לימנו אלה, דומה בתמהיל התכנים שלו לקומיקס הכללי בשקפו את ערכי החברה ותכניה מכל זווית אפשרית: עם במצור, צבא ובטחון, סטריאוטיפים חברתיים, ועד למקומו של הפרט בהווה הישראלית. במהלך השיעור יוצגו סדרות קומיקס שפורסמו בירחונים לילדים, בעיתונים יומיים ובספרים (הנובלה הגראפית). במקביל לכך נארח בשיעור ציירי קומיקס ממגזרים רבים – קומיקאים ידועים, אך גם כאלה הנמנים על החברה החרדית.

2700689 החזותי מעבר לאמנות: משמעות דימויי אינפורמציה

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 10:30-12:00

יז'י מיכלוביץ'

כשאנו יוצאים מתוך הנחה שהרוב המוחלט של הדימויים הקיימים כיום נוצרו למטרות שאינן אסתטיות, הקורס יידרש לשאלת המשמעויות השונות של דימויים מסוג זה. הדיון יפתח בסקירה קצרה של דימויים "לא אמנותיים" (Non-Art Images), כלומר דימויי אינפורמציה, כולל גרפים, מפות, חותמות, רישומים טכניים והנדסיים, דימויים מדעיים מכל הסוגים, רישומים מתמטיים ומוסיקליים, שילוט, מרכיבים ציוריים של שיטות כתב מסוימות, ורבים אחרים. בהמשך נתמקד בעיקר בדימויים המיוצרים על ידי מדע, וכן מפות, ושליטים. דרך דיון במעמד האסתטי והאקספרסיבי של דימויים מסוג זה, נדון בעקרונות הארגון הפנימי שלהם, וכן בשאלה כללית של הממשק בין האסתטי והתועלתני באמנות, עיצוב ומדע. לצד הדיון בדימויי אינפורמציה, נידרש גם לנושא של אמנות כשיטה מעין מדעית לחקר המציאות, כלומר אמנות ככלי מחקר. יושם דגש מיוחד על אסכולת "האובייקטיביות החדשה" באמנות הגרמנית של המחצית הראשונה של המאה ה-20 - במיוחד צילום - תוך דיון כללי על האסתטיקה של אובייקטיביות באמנות ותחומים לא אמנותיים. חלק זה של הדיון יושלם על ידי הצגה של מספר אמנים המחברים בין אמנות לאינוונטר (ספירת מלאי) ככלי לחקר המציאות, תוך דגש על נושא האסתטיקה של סדרה.

2700675 פירנצה: העיר בתקופת הרנסנס

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר רחל רפפורט

הקורס לומד את התפתחותה של העיר פירנצה (פלורנציה) החל מסוף ימי הביניים, ומתאר את תהליך הפיכתה לערש אמנות ואדריכלות הרנסנס. הקורס עוקב אחר היסודות הרומיים של העיר, לומד את מוקדיה הדתיים ואזרחיים, וממשיך בהתפתחותה המהירה החל ממגפת הדבר ופריחת תנועת ההומניזם. הדיון מתמקד בתמורות האדריכליות ואומנותיות של ראשית הרנסנס, בפועלו החלוצי של ברונלסקי כאדריכל העיר, בעלייתו והשפעתו של בית מדיצ'י, ולומד את תרומתם של ג'וברטי, אלברטי, מיכלאנג'לו ואחרים ביצירת פרויקטים חדשים בתחום העירוני. זאת, בהשוואה לתופעות מקבילות בערים סיינה, פיזה, אורבינו ופיינזה.

2700690 פרסום כתרבות ותרבות הצריכה

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר נועם יורן

בקורס נלמד גישות ביקורתיות שונות להבנת תרבות הצריכה העכשווית, ונדגים אותן על ידי עיון מדוקדק במבחר פרסומות. לשם העיון, נשעה את ההנחה המקובלת כי פרסום נועד לשכנע, ובמקום זאת נפרש פרסומות כתרבות, כלומר כשייכות לתחום הפעילות הסמלית הקולקטיבית. בין השאר נבחן פרסומות כאידיאולוגיה קפיטליסטית (שדסון), נקרא אותן כאוטופיה (אילוז), נלמד על מקורותיהן בשיח הגאולה הדתי (לירס), ובין אותן כצורה של ייצור (ג'אהלי). לבחינה של הפרסום בהקשרים אלה יש השלכות מעמיקות להבנה של תרבות הצריכה. היא מאפשרת להציג גם את תרבות הצריכה בהקשרים החורגים מהמסגרת האינדיבידואליסטית-תועלתנית. בעקבות בודריאר נראה כיצד תרבות הצריכה אינה קשורה בהכרח בהנאה, אלא היא המשך של היגיון הייצור. בעקבות גי דבור ותורסטין ובלן נבין כיצד צריכה קשורה בראווה, ובהפגנת כוח ולא רק בתועלת וסיפוק. בעקבות נעמי קליין נראה כיצד הופעת המיתוג כרוכה בחילופי מקומות בין סמלים לבין דברים.

2600900 ארכיטקטורה באמנות המאה ה-20

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

יז'י מיכלוביץ'

אחת התופעות המרתקות באמנות המאה ה-20 היא התעניינות גדולה של אמנים בארכיטקטורה כנושא של עבודות אמנות. הקורס הנוכחי עוסק במספר ממדים של העיסוק הזה, החורג הרבה מעבר לנוכחות ארכיטקטורה כנושא בציור באמנות המסורתית. הדיון בנושא יתבסס על מודל של חורבה כאובייקט ארכיטקטוני ייחודי המכיל את מירב האינפורמציה על עצמו. מודל זה יפורט דרך עבודותיהם של שני אמנים - ארכיטקטים בהכשרתם: אמן התחריט ג'. פיראנזי (G. Piranesi) מהמאה ה-18, ופסל ג. מאטה-קלארק (G. Matta-Clark) מהמאה ה-20. הדיון בחורבה כנושא באמנות בכלל יוביל אותנו תחילה לאמנים העוסקים בארכיטקטורה כזיכרון וכהיסטוריה שעקבותיה אבדו. הניגוד לחורבה כאובייקט ארכיטקטוני עתיר-מידע ועמום יודגש ע"י דיון באמנים המציעים ארכיטקטורה לאדם בודד (בעיקר אמן ישראלי-צרפתי אבשלום), ומנגד עבודותיהם של אמנים העוסקים בארכיטקטורה כסביבה אינסופית. בהמשך נדון בייצוג ארכיטקטורה בציור המאה ה-20 כחלל פרטי לעומת ציבורי (הופר) וכפיצוץ וגיהנום (ג. גרוס). בחלק השני של הקורס נדון במספר אמנים המעמידים מקט (מודל ממוזער) ארכיטקטוני במרכז יצירתם וננתח את הממשק שבין ארכיטקטורה פונקציונאלית לארכיטקטורה כעבודת אמנות חסרת תכלית, המעלה בכל זאת שאלות רבות על תפקידה כסביבה מעוצבת.

2800136 שובו של המודחק: מלחה"ע ה-2 בתרבות חזותית ביפן-2010

1945

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר אילת זהר

בקורס נעסוק בחומרים החזותיים שנוצרו ביפן בששת העשורים האחרונים תוך התמקדות באפקט המצטבר של טראומת מלחמת העולם השנייה, זכרון המלחמה ונוכחותם בתרבות החזותית של יפן כיום. במהלך השיעורים ניתן מיקוד מיוחד להתפתחות השפה החזותית בתרבות היפנית כמו קולנוע וצילום, מנגה ואנימציה, מחול וספרות, ציור ופיסול, מיצב ומיצג, וידאו ארט ומדיה חדשה. נבחן שאלות של עשייה הנוגעות בשאלות של ייצוג יחסים חברתיים ופוליטיים במסגרת התרבות החזותית של יפן בעשורים האחרונים.

2700643 צעדים ראשונים בפיזיקה קוונטית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר בעז תמיר

הפיזיקה הקוונטית מהווה מהפיכה בתפיסות העולם המדעיות על רקע הפיזיקה הקלאסית של תחילת המאה העשרים. היא מגדירה מחדש את האונטולוגיה של הטבע, את היחסים בין המדען לטבע ואת תפקידה של התורה המדעית בכלל. לפיזיקה הקוונטית הצלחה אדירה בניבוי ובהסבר המדעי, ואולם הויכוחים הפילוסופיים סביב טענותיה עדיין מתנהלים. הקורס יעסוק במושגים בסיסיים כמו סופרפוזיציה קוונטית, מדידה קוונטית, דואליות חלקיק גל, עקרון אי הודאות, יחסי צופה אובייקט, שיזור של חלקיקים, דה-קוהרנס, עיקרון ההתאמה ועוד. כמו כן יוצגו בקורס מספר יישומים מודרניים של הפיזיקה הקוונטית בתחום האינפורמציה והחישוב כמו טלפורטציה קוונטית, הצפנה קוונטית, חישוב קוונטי ועוד.

1700670 אמנות פוגשת חברה פוגשת אמנות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר דליה מרקוביץ'

הקשר בין אמנות לחברה נדון מבעד לתפיסות שונות ומנוגדות. האמנות והאיכות האמנותית הוגדרו כתוצר של מערך מוסדי מורכב המופעל באמצעות מומחים וברי סמכא אשר אינם תלויים בתכונות או במאפיינים הכרחיים וקבועים הטבועים ביצירה; האמנות וטיבה הוגדרו כתוצר של תהליכי חיברות (למידה וחניכה) בעקבותיהם ניתן לזהות אובייקט כיצירת אמנות, ל"דובבו" ולחשוף את המובן והפשר הטמונים בו, לכאורה, ואשר קודמים לתהליך הלמידה; האמנות הוגדרה כאמצעי המתניע ביקורת מוסדית שיטתית שעניינה שיטות הייצור, הייצוג וההמצגה של האובייקט והמרחב האמנותיים, כמו גם חשיפת מבנים חבויים, כוחות דומיננטיים, נרטיבים מכוננים, קטגוריזציות, קלסיפיקציות וקולות "מושתקים; בהקשרים אחרים היא הוגדרה כצורת מפגש, התכנסות, חשיבה ודיון המתפקדים כאתר של פוטנציאל (מחשבתי ופרקטי) הנוגע ברעיונות ובתפיסות הנטועים מחוץ להקשרים אמנותיים מובהקים (למשל: חברה, פוליטיקה, אקולוגיה ועוד), ומחוץ לדפוס חקירה "לוגים", "אובייקטיביים" ו"ליניאריים" מקובלים. הקורס יוקדש לזיקות גומלין אלה, לתנאים הסוציו-היסטוריים שהבנו אותם ולהיתרים והמגבלות הטמונים בהם וזאת בתחום האמנות הפלסטית בפרט והתרבות בכללה.

2700691 המדיה החזותיים: מסכים, מציאות והבדלים

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר נועם יורן

הסיסמה האלמותית של מרשל מקלוהן "המדיום הוא המסר", מתמצתת בצורה קולעת את האתגר התיאורטי הכרוך בהבנה של המדיום: עיקר ההשפעה של המדיום טמונה דווקא בשקיפות שלו. מכיוון שהוא מתווך מציאות, הוא מופיע בהכרח כשקוף, אולם השקיפות הזאת מסתירה את מציאותו של המדיום עצמו. הקורס יעסוק במדיה הוויזואליים, ומטרתו לחלץ אותם מהשקיפות שלהם. נשאל כיצד מדיום מתווך מציאות, אילו השפעות יש לתיווך, וגם מהי המציאות של המדיום עצמו. בניגוד לגישה הרווחת, הגורסת כי המדיה הוויזואליים עומדים בפני תהליך של התמזגות, הקורס יעסוק דווקא בהבדלים בין מדיה ומסכים שונים. לשם כך הקורס יתבונן ברגע הנוכחי של ההיסטוריה של המדיה במונחים של אוונגרד: כדי לשרוד, מדיה שונים צריכים לבחון ולגלות מה מייחד אותם לעומת מדיה שלכאורה דומים להם. משום כך נשים דגש מיוחד על טלוויזיה, ונבחן תופעות שונות כמו ז'אנר הריאליטי, סלבריטי ושידור חי כרגעים שבהם הטלוויזיה מגלה מהי ומה היא תמיד היתה.

1501002 סדנה בכתיבה יוצרת (כפול)

4 ש"ס, 2 נ"ז

יום א' 16:00-12:30

ד"ר עודד מנדה לוי

"לכתוב: לנסות בקפדנות לשמר משהו, לעשות שישרוד משהו: לקרוע כמה פתותים מדויקים מן הריק שמתרוקן, להותיר, אי שם, איזשהו תלם, איזשהו עקב, איזשהו אות או כמה סימנים"

(ז'ורז' פרק, חלל וכו': מבחר מרחבים, [1974] 1998).

במפגשי הקורס נכיר, נשוב ונכיר, בערך של הכתיבה ובכתיבה כערך. ננסה באופן עקבי ובלתי מתפשר להאזין לעצמנו ביושר, בכנות. נתבונן ושוב נתבונן בזולתנו, בסביבה, בדרך שבה אנחנו רגילים לתפוס את העולם. נשחרר אי אילו בריחים זעירים שבתוכנו, נתרגל התייחסות 'אחרת' למוכר ולידוע, נערער על האמונות המוצקות שלנו, נראה בהם נקודת מוצא לפליאה, לקסם שבגילוי.

את הכוחות המחודשים שאולי נגלה בעצמנו ננסה ליצוק לכלים של צורה, מבנה ותשתית של לשון. נבנה את ה"קול" של היצירה, נשרטט דמויות ומצבים שיספקו איזו מלאות או תלת-ממדיות, נכיר במוסיקליות של השפה, בערך של הריתמוס, בצורות השונות לעורר רגש ולהנכיח אותו בלשון. נקרא סיפורים וקטעים ספרותיים, נלמד מהם, ננהל איתם דיאלוג, נופרה מהם ונפרה זה את זה. כל העת נעסוק במפגשים. במפגשים עם טקסטים, עם שפות, עם הלשון, עם זיכרון, עם העולם. נשוב ונזכיר לעצמו שהטקסט הספרותי הוא צורה אומנותית. נכיר בערך המוחלט של יסודות פואטיים: מי מספר את הסיפור? מהי נקודת המבט שלו? איך הוא מספר? באיזה סדר? מהי מערכת הזמנים? מה המקום של הממד הלשוני בסיפור? מהו הסיפור, בעצם? איך יוצרים הזדהות או הסתייגות? מהי משמעות של טקסט ספרותי? איך יוצרים אותה? במהלך המפגשים נבחן מבחר מהנושאים העקרוניים הללו, נתקרב אל הדברים בעזרת תרגילים ספרותיים שישכללו את ההתבוננות ואת הביטוי, נכתוב ושוב נכתוב, נקרא לעצמנו ולזולתנו ונביע את עצמנו. המפגש בין מילה, מבנה וצורה של טקסט לבין נושאים ועקרונות ביצירה ובאומנות שלכם עשוי להצמיח כיווני מחשבה, יצירה ותגבור הדדי שכדאי לבדוק ולהכיר. נציב מטרה: לכתוב. אנחה ואלווה אתכם לאורך המפגשים, בתקווה שנשמח במעשה הכתיבה.

בשל אופיו של הקורס מספר המקומות מוגבל. אנא, הירשמו אלה מביניכם המעוניינים מאוד להתנסות בכתיבה. הדבר דורש רצינות, מחויבות, התמסרות, תרגול רצוף לאורך הסמסטר ויכולת לקבל ביקורת ותגובה.

2700676 מבוא לקיימות – בין תיאוריה למעשה (כפול)

4 ש"ס, 2 נ"ז

יום א' 16:00-12:30

עו"ד מיכל ביטרמן

"The question of reaching sustainability is not about if we will have enough energy, food, or other resources... The question is: Will there be enough leaders in time?" **Dr. Karl-Henrik Robèrt, Founder, The Natural Step**

קיימות היא אחד מהאתגרים המרכזיים של המאה ה-21. המפתח להצלחה נעוץ ביכולת לאימוץ התפיסה מתוך הבנת המושג ואופן יישומו- נושאים העומדים בליבת הקורס. הקורס יהיה קורס מבוא לתחום הקיימות ויספק הבנה לגבי מהי תפיסת הקיימות (Sustainability)- החשיבה, הרציונל והמונחים המרכזיים שבליבה שלו. במסגרת הקורס ייבחנו האתגרים המרכזיים שניצבים בפנינו, הסוגיות המהותיות העומדות בבסיס תפיסת הקיימות, העקרונות האסטרטגיים להתייחסות לסוגיות וכלים מובילים למימוש.

הקורס יתבסס על הגישה של אסטרטגיית פיתוח בר קיימא (Strategic Sustainable Development- SSD). הסטודנטים יחשפו להבנה לגבי המערכת (בהתייחס לעקרונות מדעיים בסיסיים), לגורמי ההצלחה המכתיבים את תפיסת הקיימות (בהתייחס לגורמים המשולבים החברתיים- כלכליים- סביבתיים). ייבחנו אסטרטגיות וקיום מנחים להטמעת הבנת הקיימות וצורת החשיבה המנחה (בהינתן דגש על חשיבה רוחבית, ארוכת טווח, רב תחומית, backcasting). כמו גם- ייבחנו צורות פעילויות שונות שניתן ליישם בהתמודדות עם האתגרים (כגון- Product- Services systems, Sustainable Cities, ולבסוף, תינתן התייחסות ממוקדת לכלים ספציפיים (כגון- Strategic Life Cycle , Net Zero Buildings, Assessment).

תכני הקורס ישלבו בין הבנה תיאורטית- אקדמית עם דוגמאות ומקרי מבחן מהשטח. הקורס ישלב נושאים המשיקים לעולם התוכן בהווה ובעתיד- בתחומי אדריכלות, עיצוב, פיתוח מוצר, תכנון, מנהיגות לקיימות וכדומה. בנוסף, תינתן הדעת ליצירת הקונטקסט העולמי והמקומי תוך התייחסות למגמות המרכזיות של התנועה העולמית כמו גם התנועה בישראל בנושא.

2700686 ברוטאליזם כרעיון אסתטי-חברתי בין אמנות לאדריכלות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

אד' ליאת סאבין בן-שושן

הכותרת ברוטאליזם הוענקה לזרם באדריכלות המודרנית על שם האותנטיות הגולמית (brute), המסות המגושמות, והשימוש הנרחב שנעשה בבטון חשוף. אך ברוטאליזם או ניו-ברוטאליזם הוא למעשה מערך של תפיסות אסתטיות וחברתיות שעלו באירופה בין שנות החמישים ושנות השבעים, וביקשו, בעקבות הריסות המלחמה, להתבונן מחדש באדם ובחברה באדריכלות, באמנות ובקולנוע; בקורס תיערך סקירה של תפיסות אלו, וייבחן כיצד היטשטשו הגבולות בין עולם הרעיונות ועולם הדימויים באדריכלות לאחר מלחמת העולם השנייה בעזרת קריאה בטקסטים מילוליים וחזותיים של התנועה.

2700684 הפילוסופיה והתיאוריה של הצילום בעידן הדיגיטלי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר חיים דעואל לוסקי

בקורס נעסוק בבניית ההבנה הפילוסופית והסוציולוגית של השינויים שחלו בצילום בשנים האחרונות, דרך היכרות עם ההוגים ש"עזרו" לשינויים אלה להתרחש, החל מוולטר בנימין, מרטין היידגר ונורברט אליאס, ועד לפיטר בירגר, וילם פלוסר, ז'אק ראנסייר, ז'אן בודריאר, סלבוי ז'יז'ק, אריאלה אזולאי, בוריס גרויס, פרידריך קיסלר ואחרים. יחד עם זאת, נלמד להכיר את המסורות המקבילות מהן התפתח הצילום הדיגיטלי העכשווי, היכרות עם מסורת טכנולוגיות מחד, וסוציולוגית מאידך, החל ממקס ובר ועד לבורדייה וללוק בולטנסקי,

שבלעדיהם בלתי ניתן להבין מה קורה היום בחברה ביחס לייצוג ולצילום. בנוסף נבקש לנתח ולהבין את השינויים מההיבט הטכנולוגי-יישומי; מה ההבדל בין הצילום הישן, האנאלוגי מבוסס הכימיה והאמולסיה לצילום החדש, הדיגיטלי מבוסס המחשבים והשפה הדיגיטלית? האם 'החיה היא אותה החיה' והצילום הוא עדיין חלק מהאונטולוגיה, חלק מההוויה או שעלינו להתחיל במסורת שלישית, אחרי האמנות והצילום, מסורת שתבקש לחדור ליסוד הלוגי-רציונלי, מחד, והא-לוגי והאי-רציונלי, מאידך, של המדיום החדש הזה ששמו 'צילום דיגיטלי', הנשען על תרבות הרשת. ננתח את היבטיו החיוביים - ההפצה, המיידיעות, השיתוף וכן הלאה, ואת היבטיו השליליים - הפיכת האדם לשבוי בידיהן של חברות העל, של תאגידי המדיה והתקשורת, והתלות ואולי גם ההתמכרות שלנו לשינויים ול'שיפורים' המתרגשים עלינו מדי יום ביומו.

1700669 מגמות במדיניות החינוך של ישראל

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר דליה מרקוביץ'

הקורס עוסק בקווי הגבול האידיאולוגים והביורוקרטיים המנהלים את מערכת החינוך הממלכתית בישראל ואת זיקתן לתחום החינוך לאמנות. בהקשר לכך נדון בנוסבות ההיסטוריות, התרבותיות, הכלכליות והפוליטיות, שהשפיעו על גיבוש מערכת החינוך, על האופי המשתנה של מטרותיה ועל הדרכים בהן ביקשה המערכת להיענות לאתגרים חינוכיים שונים באמצעות ניסוח תפיסות פדגוגיות, אורייניות ומנהליות משתנות. באמצעות בחינת אופייה המשתנה של מדיניות החינוך בישראל נדון בצירים הרעיוניים המרכזיים שעיצבו את המערכת וכן באלו שנדחו ממנה. כמו כן נדון בתפקיד החברתי והתרבותי המשתנה שנטל על עצמו השדה החינוכי הפורמאלי ובפרקטיקות המגוונות שאימץ. הדיון בסוגיות אלו יתנהל סביב טקסטים שנכתבו במקור על ידי הוגי הרפורמות ומעצבי המדיניות, טקסטים אמפיריים שבדקו את היישום בשטח, טקסטים שראו את המציאות החינוכית מנקודת מבט ביקורתית וטקסטים קולנועיים-תיעודיים הפורשים את הנושא מבעד לעדשת הזיכרון האישי.

2600827 נושאים בתרבות דיגיטלית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר רומי מיקולינסקי

בקורס נדון בתנאים הטכנולוגיים-חברתיים הקיימים בחברת המידע ובהשפעתם על הגוף, האמנות, התקשורת, הכלכלה ועוד. נקודת המוצא לדיון היא המודרנה ומקומו של הסובייקט בחברת הראווה המייצרת מארג דימויים ומערכות אליהן הוא נטווה. משם נחשוב דרך סרטים, ספרים, אופנה, המצאות טכנולוגיות ומוצרים שונים שידגימו כיצד ההסתגלות לנוכחות הדיגיטלית משנה את ניסיון החיים ויחד אתו את התודעה. בשיעורים נבחן שאלות העוסקות בפנאי, עבודה ויצירה, דרך תופעות דוגמת מעבר הצילום והקולנוע מפורמטים אנלוגיים לדיגיטלים, גיפים ורמיקסים והשפעתם על זכויות יוצרים ועל האפשרויות ליצירה חדשה. שאלות נוספות שנתעמק בהן הן הקשר בין נוכחות ברשתות חברתיות לעבודה ומשחק, זיכרון פרוסתטי, מחשוב לביש ופרטיות בעידן הסייבורג, עיר העתיד ועתיד הסקס ומערכות היחסים.

2700685 מיעוטים וזרים בשיח ובתרבויות המודרניות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

שגיא מעין

התקבלותם של מיעוטים ושונים מתרחשת במקרים רבים באופן הדרגתי, ונפרסת על פני כמה מישורים שקצב פעולתם אינו אחיד ולעיתים אף נפרד זה מזה. ההבדלים בין שלבי ההתפתחות של רמות השיח השונות חושפים את המתח שבין הרצון להגשים ערכים אידיאליים של חופש ושוויון לבין הצורך בהתגוננות מפני האחר המאיים על החברה. הקורס יציע בחינה של נרטיבים אידיאולוגיים שונים שהתגבשו לאורך ההיסטוריה של הרעיונות תוך דיון בסוגיות יסוד מתחומי הפילוסופיה וההגות הפוליטית. נכיר את נקודות המבט שעמדו

במרכזן של תורות שונות בעידן המודרני ושאפו לסדר חברתי-כלכלי ופוליטי חדש, ונבחן את הערכים והתוצרים התרבותיים ששיקפו אותן. הקורס יתקיים במבנה של הרצאות ודיונים בכתה על בסיס חומרי הקריאה, לצד בחינה של דוגמאות נבחרות משדה העיצוב והאמנות, ויתמקד בעיקר בסוגיות של הדרת מיעוטים וקבוצות "חריגות" אחרות, מחאה וצדק חברתי. מקום מיוחד יוקדש לחברה הישראלית. באמצעות הכלים שנרכשו במהלך הקורס ננסה להבהיר סוגיות הקשורות למתחים הקיימים בה על רקע עדתי, דתי-חילוני, מהגרים ומקומיים ועוד. עבודת הסיום תתמקד בבחינה עיונית של תוצר מדשה העיצוב על פי הרעיונות האידיאולוגיים שנדונו בקורס.

1700671 פרויד על האמנות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א', 18:00-16:30

ד"ר יצחק בנימיני

בקורס זה נקרא בטקסטים מרכזיים של זיגמונד פרויד העוסקים במהות האמנות. מתוך כך, נדון בהיבטים הבאים בהגותו: היחס בין הלא-מודע לתרבות בכלל ולאמנות בפרט; האפשרות של קשר בין הפתולוגי לאמנותי; היחס בין החוויה הדתית לחוויה האמנותית והתרבותית; היחס בין הפרט לסדר החברתי כשבא לידי ביטוי ביצירה האמנותית, והאפשרות של הבנת האמנות כמפגש עם הבלתי-אפשרי הטראומטי. לצורך כך נתעכב במיוחד על היצירות "המשורר וההזיה", "הבדיחה ויחסה ללא-מודע", "האלבית" ו"תרבות בלא נחת" שיש להן חשיבות עצומה לביקורת האמנות והתרבות.

1700663 מגדר, מיניות ותרבות חזותית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

ד"ר רוטי גינזבורג

הקורס מציע קריאה בטקסטים מכוננים בתיאוריה הפמיניסטית והקווירית תוך התייחסות לאמנויות השונות כולל צילום, אמנות, עיצוב, ארכיטקטורה ועוד. במסגרת הקורס נבחן את נקודות ההשקה בין התיאוריה הפמיניסטית והקווירית לתיאוריה של תרבות חזותית ואת ההבדל ביניהן. לשתי צורות אלה של חשיבה יש עשייה, אסטרטגיה, היסטוריה ותפיסה פוליטית משלהן. בקורס נדון כיצד תיאוריות אלה מציעות ותובעות עמדה כלפי חוויה חזותית; מה התפיסות הפמיניסטיות והקוויריות חושפות ביחס לאופן בו רואים ולאופן בו מייצגים אמנות; מה התפקיד החברתי-פוליטי של אופנים אלה בתוך התרבות. נדון ברישות של רשתות חברתיות בשדה האמנויות ובאופן ספציפי כיצד רשתות אלה מעוצבות ומאורגנות על ידי מגדור או "הבדלים בין המינים" וכיצד הן מבנות את הזהות המגדרית של היוצרת/ושל הצופה.

2700687 מקולנוע אקספרימנטלי ועד יוטיוב: פרקטיקות של ציטוט ושימוש מחדש

בקולנוע

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

לליב מלמד

שימוש מחדש וציטוט של חומרים מצולמים (Found Footage) כפרקטיקה קיימת עוד משלב מוקדם בהיסטוריה הקולנועית. בעידן הדיגיטציה של הדימוי ופריצת ההיררכיה של הפקתו, הפכה פרקטיקה זו למרכזית עבור יוצרי קולנוע ואמני וידאו המבקשים להתבונן באופן ביקורתי בעברם האישי, הפוליטי והחברתי. חומרים אשר צולמו בהקשר ספציפי מופקעים ממקומם הטבעי, נערכים מחדש, לעיתים קרובות כנגד מטרתם המקורית. הניכוס המחודש מייצר מבט אחר, חתרני על ההיסטוריה ככלל, ועל ההיסטוריה של הקולנוע בפרט. כיום, המדיה החברתית מופצצת בדימויים, פלטפורמות אינטרנטיות כגון יוטיוב מאפשרות לכל אחד לבטא עצמו, ומדיה חזותית משרתת מנעד רחב של שימושים, מתייעוד משפחתי ועד אמצעי לוחמה. הארכיון החזותי והאסופה האינסופית של וידאו המופצים ברשת, משמשים כזירה לפרום ולהרכיב מחדש את השיח, ליצר פרודיה, או להציע חלופה לסדר הקיים. בקורס נבחן שימוש מחדש, העמדה מחדש וציטוט של חומרי תעמולה מדיניים, סרטי הסברה

מדעיים, קולנוע מיינסטרימי פופולארי, קטעי טלוויזיה, סרטים משפחתיים, צילום מודיעיני וסרטוני יוטיוב מגוונים.

Judocide 2700688 - השואה כרצח הציביליזציה היהודית באירופה (נפש יהודי)

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

ד"ר ליאור אלפרוביץ'

מטבע אופי הנצחת השואה בישראל, לעיתים נדמה כאילו המאורע ההיסטוריה עצמו מיוצג באופן כמותי, המתגלם במספר שישה מיליון, המבטא בזיכרון הקולקטיבי את מניין הנרצחים, ואגב כך משקף את היקפה וממדיה של השואה. קורס זה מבקש להרחיב את זווית הראייה ולבחון את רצח העם היהודי במהלך מלחמת העולם השנייה בארצות הכיבוש הנאצי כמעשה רצח לא רק של אנשים, אלא גם של היהדות כתרבות (Civilization). קורס זה מבקש אפוא להציג את הפזורה היהודית במרכז ובמזרח אירופה, שאמנם אפיינו אותה מאפיינים שהיו ייחודיים לכל קהילה וקהילה, כגון פולקלור, שפה ותרבות (Culture), אך כל אלו נתפסו בעיני הנאצים כתרבות אחת שאת תהליך השמדתה אפשר לכנות כ-Judocide.

יום רביעי

2700671 כאוס, אקראיות, אי-עיצוב

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום ד' 19:00-17:30

יז'י מיכלוביץ'

מושג הכאוס יידון תחילה על פני רבדי המשמעויות המרובות שלו (החל ממדעים מדויקים עד לשפת יום-יום): אי-סדר, אי-וודאות, עמימות, אי-מוגדרות, fuzziness, אקראיות, היעדר שליטה, כאוס כמציאות פיזית-חומרית, נפשית, חברתית, וחזותית, כמצב יחסי לעומת אבסולוטי, כאינספור גרסאות של עצמו, כאי-דחיסות ל-pattern, וכ"ד. תוך כדי כך נתייחס לייצוגים חזותיים של כאוס, כגון כתם, ערימה, אתר בניה, "בלגן", "ערפל", וכ"ד. מכאן נעבור לדיון במקומו של כאוס במיתולוגיות ותרבויות מסורתיות, תוך דגש על מיתוסים של בריאה, במיוחד מקומם של המים והבוץ במיתוסים אלה. בהמשך נתייחס להבניית מרחב פיזי בחשיבה דתית תוך השענות על מושג "ציר העולם" המחלק את המרחב למובנה מצד אחד וכאוטי מצד שני, תוך דגש על הבניית מרחב א-דתית שהחלה עם המהפכה הקופרניקאית (הדחת כדור הארץ כמרכז היקום), תוך כדי בירור המושג של חלל מורפולוגי, כלומר אוסף כל האפשרויות של אורגניזם/אובייקט מסוים. תוך כדי כך נדון בקשר בין אי-סדר וטמאה במחקר אנתרופולוגי. מכאן נפנה לעיסוק בכאוס באמנות, ראשית כאוס כזרז תהליכי יצירה (החל מדה-ווינצ'י עד לתיאוריות פסיכולוגיות מודרניות), וכן בכאוס כנושא מובהק של עבודות אמנות (החל מציוריו של טרנר, כלה באמני הדאדא, עד לאמנות עכשווית ומושג "כאוס מהונדס"). לבסוף נדון במושג "אי-עיצוב", כלומר עיצוב ללא מעצב תבוני, כלה בארכיטקטורה של חיות, עד לתהליכים אנתרופיים (entropic), כגון בלאי, שחיקה, ריסוק, וכ"ד הפועלים של המציאות המעוצבת, במיוחד זו הארכיטקטונית.